

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBANIE

do roku 2034

Opracowanie

Spis treści

Wstęp	4
1. Wprowadzenie	5
1.1 Uwarunkowania prawne	5
1.2 Metodyka opracowania Strategii	6
1.3 Komplementarność	8
1.4 Krótka charakterystyka Gminy Lubanie.....	20
1.5 Kluczowe wnioski z diagnozy strategicznej	22
1.6 Analiza SWOT	28
Część strategiczna	31
2.1 Wizja i misja rozwoju Gminy w perspektywie 2034 roku.....	31
2.2 Cele strategiczne rozwoju Gminy i kierunki działań podejmowane dla ich osiągnięcia	32
2.3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lubanie	40
2.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	46
2.5 Rezultaty planowanych działań	55
Rozdział 3. System wdrażania Strategii.....	57
3.1 Proces wdrażania Strategii	57
3.2 Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii.....	58
3.3 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	59
3.4 Finansowanie Strategii	60
3.5 Ewaluacja ex-ante.....	61
Spis tabel i grafik.....	65
Załącznik nr 1 Diagnoza strategiczna	66

Wstęp

Strategia rozwoju gminy jest narzędziem zarządzania strategicznego dla samorządu, umożliwiającym dostosowanie się do nowych wyzwań oraz wykorzystanie szans rozwojowych. Dotychczas będąca dokumentem strategicznym o fakultatywnym charakterze, po 31.12.2025 r. strategia rozwoju gminy zyska kluczowe znaczenie w prowadzeniu polityki lokalnej. W wyniku wejścia w życie Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw¹ wprowadzono wymóg przygotowania i przyjęcia przez wszystkie gminy długoterminowej strategii rozwoju wyznaczającej m.in. kierunki zagospodarowania przestrzennego w gminie. Tym samym, od 1.01.2026 roku Strategia rozwoju gminy będzie pełniła rolę dokumentu nadrzędnego, określając politykę przestrzenną gminy, a jej zapisy powiązane zostaną z dokumentami planowania przestrzennego gminy – zarówno z planem ogólnym, jak i z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 to dokument strategiczny, który powstał w wyniku analizy lokalnej sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, identyfikacji najważniejszych zasobów oraz wyzwań rozwojowych Gminy. Poprzez wyznaczenie celów strategicznych i kierunków działań, dokument służyć będzie jako główne narzędzie zarządzania oraz podejmowania decyzji w zakresie inwestycji, planowania przestrzennego i polityki społecznej.

Niniejsza Strategia składa się z trzech zasadniczych części. W pierwszej odwołano się do uwarunkowań prawnych i założeń rozwojowych na poziomie ponadlokalnym, regionalnym i krajowym oraz przedstawiono kluczowe przesłanki warunkujące kształt interwencji strategicznej. Punktem wyjścia do wypracowania tej części była diagnoza, dzięki której możliwe było przedstawienie obecnego obrazu Gminy i sformułowanie kluczowych problemów i potencjałów rozwojowych. W proces powstania Strategii zaangażowano mieszkańców, władze i pracowników samorządowych oraz ekspertów zewnętrznych. Wypracowane na podstawie diagnozy wnioski posłużyły do stworzenia części strategicznej dokumentu, w której zawarto wizję Gminy Lubanie w dziesięcioletnim horyzoncie czasowym oraz cele i kierunki działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia pożądanego stanu. Ostatnia część dokumentu zawiera system wdrażania, określający podstawowe mechanizmy realizacji strategii, jej monitoringu, ewaluacji oraz aktualizacji, a także potencjalne źródła finansowania działań.

¹Dz.U. 2023 poz. 1688 ze zm.

1. Wprowadzenie

1.1 Uwarunkowania prawne

Podstawę prawną do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 stanowi Uchwała nr V/35/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 30 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Wskazana wyżej uchwała umocowana jest na Ustawie z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym [Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.], której zapisy wpływają na kształt i zakres dokumentu (Art 10e). Pozostałe akty prawne, stanowiące o potrzebie powstania Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 to:

- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 324 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2024 poz. 1087 ze zm.).

Znowelizowane przepisy wprowadzają wiele zmian w obszarze planowania strategicznego. Jedną z nich jest uwzględnianie w dokumencie Strategii, oprócz aspektu społecznego i kwestii gospodarczych, komponentów przestrzennych i klimatyczno-środowiskowych (o czym nadmieniono we wstępie do niniejszego opracowania).

Struktura niniejszej strategii uwzględnia zapisy Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym², która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z przeprowadzonej diagnozy oraz określa w szczególności:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,

² Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.

- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa³ wraz z zakresem planowanych działań,
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań,
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- ramy finansowe i źródła finansowania.

Niniejsza strategia zawiera wszystkie obligatoryjne elementy, uwzględniając uwarunkowania Gminy w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Dokument składa się z części tekstowej i graficznej zawierającej m.in. model struktury funkcjonalno-przestrzennej. Model ten stanowi ilustrację dla polityki rozwoju zawartej w rozdziale strategicznym.

1.2 Metodyka opracowania Strategii

Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 ma charakter trójetapowy. Wśród następujących po sobie etapów prac wyróżniamy:

I. Prace analityczno - diagnostyczne związane są z wypracowaniem części diagnostycznej. W ramach przeprowadzonych działań należy wskazać:

1. **Proces analizy danych zastanych** – opierający się na istniejących danych źródłowych.

W ramach wykonywanych analiz przeprowadzono:

- a) weryfikację danych statystycznych i monitoringowych (podstawowe źródła: Główny Urząd Statystyczny, dane monitoringowe pozyskane od Urzędu Gminy Lubanie oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Lubanie - obecnie Centrum Usług Społecznych),
- b) analizę dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie lokalnym, ponadlokalnym i regionalnym,
- c) analizę pozostałych dokumentów publicznych o zasięgu lokalnym: raportów, podsumowań, sprawozdań i prognoz;

2. **Badanie ilościowe mieszkańców Gminy Lubanie** – celem poznania opinii mieszkańców zdecydowano się na przeprowadzenie ankiety w formie papierowej i elektronicznej na przełomie 2024 i 2025 roku. W badaniu udział wzięło 278 respondentów, którzy zostali

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 566 ze zm.

poproszeni o ocenę funkcjonowania Gminy w poszczególnych obszarach tematycznych, wskazanie jej mocnych i słabych stron oraz przewag konkurencyjnych;

3. **Badanie jakościowe** – zrealizowane zostało za pomocą stacjonarnych warsztatów diagnostycznych z pracownikami Urzędu Gminy Lubanie oraz przedstawicielami jednostek organizacyjnych (warsztat nr 1), a także z zainteresowanymi tematem rozwoju Gminy mieszkańcami (warsztat nr 2). Ponadto przeprowadzono odrębny wywiad indywidualny z panią Larysą Krzyżańską - Wójtą Gminy Lubanie. Celem spotkań było zebranie pogłębionych informacji na temat zachodzących zmian, planowanych inwestycji oraz uwarunkowań rozwojowych mających wpływ na Gminę Lubanie.

Podsumowaniem procesu analityczno-diagnostycznego było opracowanie analizy SWOT - zebrane wnioski podzielono na cztery grupy: mocne i słabe strony Gminy oraz szanse i zagrożenia rozwojowe.

II. Opracowanie części strategicznej, na którą składają się następujące elementy:

1. Sformułowanie misji i wizji rozwoju Gminy Lubanie w perspektywie roku 2034;
2. Wypracowanie celów strategicznych i odpowiadających im kierunków działań, które są odpowiedzią na problemy, deficyty i wyzwania zdiagnozowane w Gminie, jak również zmieniające się uwarunkowania;
3. Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego będącego zilustrowaniem kluczowych założeń Strategii w formacie graficznym;
4. Wytworzenie rekomendacji w zakresie procesu wdrażania Strategii - dotyczy wykazu podmiotów odpowiedzialnych za realizację Strategii, potencjalnych źródeł finansowania, mechanizmów monitoringu, procesu ewaluacji i aktualizacji Strategii.

III. Konsultowanie i opiniowanie Projektu Strategii wraz z przeprowadzeniem procedury środowiskowej:

1. Podmiotami uprawnionymi do zaopiniowania Strategii są m.in: Radni Gminy, lokalne organizacje pozarządowe, zainteresowani mieszkańcy Gminy, jak również - szczególnie z uwagi na przynależność Gminy Lubanie do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka - sąsiednie gminy oraz ich związki. Dodatkowo, prawo do opiniowania dokumentu strategii rozwoju gminy posiada Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Zarząd Województwa oraz partnerzy społeczno-gospodarczy;
2. Działaniem wieńczącym wypracowanie Strategii jest procedura środowiskowa - zapisy Strategii podlegają weryfikacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, którzy ocenią czy zaproponowane w dokumencie przedsięwzięcia uwzględniają kwestie związane ze środowiskiem w

wystarczającym stopniu i czy konieczne jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko.

1.3 Komplementarność

Spójność Strategii ze Strategią rozwoju województwa

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym (Art. 10e. ust. 2)⁴, strategia rozwoju gminy powinna być spójna ze strategią rozwoju województwa. Projekt strategii rozwoju gminy przedkładać jest Zarządowi Województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju danego województwa.

Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 uwzględnia najważniejsze ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie wskazane w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* przyjętej uchwałą nr XXVIII/399/20 w dniu 21 grudnia 2020 r. przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Spełnienie ww. ustaleń uwidacznia się w opracowanym modelu struktury funkcjonalno- przestrzennej Gminy Lubanie w odniesieniu do systemu przyrodniczego, osadniczego i transportowego oraz w zakresie polityki terytorialnej i obszarów wymagających rozwiązania sytuacji problemowej identyfikowanych na poziomie przynależności Gminy Lubanie do MOF Włocławka.

Ponadto, niniejszy dokument wykazuje komplementarność do strategii wojewódzkiej w nawiązaniu do wyznaczonych w niej celów strategicznych oraz projektów kluczowych (projekty wpisujące się w misję i wizję rozwoju Gminy Lubanie oraz będące odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby rozwojowe Gminy zostały wskazane w części strategicznej dokumentu jako jedno z propozycji operacjonalizacji przyjętych w niniejszym dokumencie założeń)⁵.

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034
CS 1. Skuteczna edukacja	CS 2. Wysoka jakość usług edukacyjnych i zdrowotnych
CS 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo	CS 1. Dostęp do bogatej oferty usług społecznych; CS 2. Wysoka jakość usług edukacyjnych i zdrowotnych.
CS 3. Konkurencyjna gospodarka	CS 3. Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców
CS 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko	CS 5. Rozwój zielonych przestrzeni publicznych; CS 6. Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Gminy

⁴ Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.

⁵ Projekty kluczowe wskazane w *Wytycznych dotyczących zachowania spójności projektów strategii rozwoju gmin oraz strategii rozwoju ponadlokalnego sporządzanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego z ustaleniami Strategii Przyspieszenia 2030+*, nie obejmują swoim zasięgiem Gminy Lubanie. Stąd zdecydowano się na odwołanie się w ramach planowanych przedsięwzięć (część strategiczna niniejszego dokumentu) do innych projektów z listy projektów kluczowych województwa kujawsko-pomorskiego, które trafnie odzwierciedlają zdiagnozowane potrzeby rozwojowe Gminy Lubanie.

Spójność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie ponadlokalnym

Gmina Lubanie należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka (MOF Włocławka) wyznaczonego na drodze delimitacji obszarów funkcjonalnych w obrębie województwa (poza MOF Włocławka wyróżniono: MOF Grudziądz, MOF Torunia, MOF Bydgoszczy i MOF Inowrocławia). MOF Włocławka swym zasięgiem obejmuje gminę miejską Włocławek (stanowiącą rdzeń obszaru funkcjonalnego) oraz wszystkie 13 gmin z powiatu włocławskiego - gminę miejską (Kowal), 5 gmin miejsko-wiejskich (Brześć Kujawski, Chodecz, Izbica Kujawska, Lubień Kujawski, Lubraniec) i 7 gmin wiejskich (Baruchowo, Boniewo, Chocień, Fabianki, Kowal, Lubanie, Włocławek)⁶. Jednostki samorządu terytorialnego poszczególnych obszarów utworzyły porozumienia, stowarzyszenia lub związki ZIT (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych). Zgodnie z *Zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027*, celem wdrażania instrumentu ZIT jest budowanie partnerstwa i współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego oraz wspieranie realizacji projektów i zdolności do pozyskania środków z różnych źródeł.

Na poziomie ponadlokalnym funkcjonują dwa kluczowe dokumenty strategiczne MOF Włocławka:

1. *Strategia rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie* - stanowi modyfikację wcześniej obowiązującego dokumentu *Strategii rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego Włocławka na lata 2014-2020*⁷;
2. *II Aktualizacja Strategii Terytorialnej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka* - strategia sporządzona na podstawie art. 34 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027⁸, zgodnie z którym, strategia terytorialna opracowywana jest przez związek ZIT (tu: Stowarzyszenie WŁOF – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka⁹). Dokument ten jest narzędziem do wspólnego realizowania polityki terytorialnej, na podstawie którego możliwe będzie uzyskanie wsparcia na projekty

⁶ Gmina Lubanie (obok gmin Brześć Kujawski oraz Chocień) nie osiągnęła wymaganej wartości kryterium delimitacji (zaklasyfikowana została do 5 z 6 wymaganych kryteriów). Mimo to została włączona do MOF Włocławka z uwagi na kryterium eksperckie tj. Budowę autostrady A1 na odcinku Brzezie-Kowal, za Strategią rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (rozdział III. Obszar wsparcia Strategii, s.18-19).

⁷ Modyfikacja przeprowadzoną według wytycznych zawartych w Uchwale Nr 5/136/15 Zarządu Województwa Kujawsko – Pomorskiego z dnia 4 lutego 2015 r. w sprawie przyjęcia *Zasad przygotowania Strategii dla miast regionalnych i miasta subregionalnego oraz obszaru powiązanego z nimi funkcjonalnie*.

⁸ Dz.U. 2022 poz. 1079 ze zm.

⁹ Członkami stowarzyszenia są wszystkie gminy powiatu włocławskiego, miasto na prawach powiatu Włocławek oraz powiat włocławski.

przewidziane do realizacji na okres bieżącej perspektywy finansowej 2021-2027¹⁰, przy współfinansowaniu ze środków UE (z różnych funduszy)¹¹.

Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 wykazuje komplementarność wobec obu ww. dokumentów. Z uwagi na modyfikację dotychczasowej Strategii rozwoju ponadlokalnego na strategię rozwoju OSI - komplementarność oraz uwarunkowania wynikające z zakwalifikowania Gminy Lubanie do OSI Włocławka zostały przedstawione w kolejnym rozdziale.

Strategia terytorialna MOF Włocławka koresponduje z ustaleniami polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego. Logika interwencji Strategii Terytorialnej zakłada zgodność z przyjętym *Programem Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza (FEoKP) 2021-2027* - dotyczy przewidzianego wsparcia na realizację projektów w ramach instrumentów terytorialnych takich jak ZIT. *Strategia terytorialna MOF Włocławka* zawiera listę projektów odpowiadających na problemy oraz potrzeby obszaru MOF Włocławka, które wynikają z zakresu wsparcia w ramach Celów Polityki: CP1, CP2, CP4, CP5 scharakteryzowanego w programie FEoKP. Wszystkie projekty wskazane do realizacji w ramach Strategii terytorialnej, dla których planowane jest finansowanie ze środków programu FEoKP 2021-2027, wykazują pełną zgodność z zapisami tego programu.

Komplementarność *Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034* wobec *Strategii terytorialnej MOF Włocławka* wykazuje się na poziomie celów¹² oraz w odniesieniu do projektów, których beneficjentem została wskazana Gmina Lubanie.

Cele szczegółowe Strategii terytorialnej MOF Włocławka	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034
CS 1. Gospodarka i wykształcone kadry	CS 3 Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców
CS 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna	CS 6 Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Gminy
CS 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa	CS1 Dostęp do bogatej oferty usług społecznych
CS 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń	CS 5 Rozwój zielonych przestrzeni publicznych.
CS 5 Wsparcie administracyjne	CS 4. Współpraca z MOF Włocławka w obszarze zintegrowanego i bezpiecznego transportu.

Źródło: Opracowanie własne

¹⁰ Obecnie (marzec 2025) trwają konsultacje społeczne projektu II aktualizacji Strategii Terytorialnej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka w ramach realizacji Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2027.

¹¹ Strategia Terytorialna Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka, s.4

¹² Celem głównym *Strategii Terytorialnej MOF Włocławka* jest podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej.

Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakładany okres realizacji
Lista projektów podstawowych	
Sieć Włocławskiego Centrum Biznesu ¹³	2025-2026
Termomodernizacja komunalnego budynku mieszkalnego	2025-2026
Modernizacja lokalnych ciepłowni w obiektach użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE ¹⁴	2024 ¹⁵
Poprawa jakości edukacji w Szkole Podstawowej w Lubaniu	2025-2027
Wsparcie działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Lubaniu	2026-2027
Odnowa przestrzeni publicznej poprzez modernizację obiektów użyteczności publicznej na potrzeby społeczności lokalnej	2026-2027
Lista projektów rezerwowych	
Odnowa przestrzeni publicznej -utworzenie terenu sportowo-rekreacyjnego w miejscowości Probstwo Dolne	2024-2026

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Terytorialnej MOF Włocławka

Skuteczność wdrażania wylistowanych przedsięwzięć (oraz wynikające z niej przesłanki) przeanalizowana została w ramach diagnozy strategicznej (załącznik 1 do niniejszego opracowania).

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)

Jednym z celów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Stąd też wskazanie Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), które otrzymują szczególne wsparcie. Strategia wojewódzka wyróżnia dwa typy obszarów strategicznej interwencji (OSI) na poziomie krajowym: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Gmina Lubanie nie zalicza się do żadnych OSI na poziomie krajowym. Na liście 139 średnich miast Polski tracących funkcje społeczno- gospodarcze¹⁶ znalazł się jednak pobliski Włocławek, który zakwalifikowany został do grupy miast stagnujących, charakteryzujących się *umiarkowanym powiększaniem niekorzystnego dystansu i złą sytuacją społeczną gospodarczą*.¹⁷ Zgodnie z wyjaśnieniem zawartym w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+, w sytuacji wyróżnienia miejskich obszarów funkcjonalnych miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze* jako OSI należy traktować całe obszary funkcjonalne a nie wyłącznie wskazane miasta.¹⁸ Tym samym, Gmina Lubanie wchodząc w zakres Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka, przynależy do OSI *miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze*. Zasięg terytorialny OSI Włocławka został wyznaczony w ramach *Delimitacji obszaru*

¹³ Zgodnie z aktualnymi ustaleniami, projekt pn. „Sieć Włocławskiego Centrum Biznesu” będzie realizowany przez MOF bez udziału gminy Lubanie.

¹⁴ Zakładana liczba wymienionych źródeł ciepła: 4

¹⁵ W maju 2025 r. Gmina Lubanie wystosowała pismo o rozwiązanie umowy o dofinansowanie w zakresie niniejszego projektu.

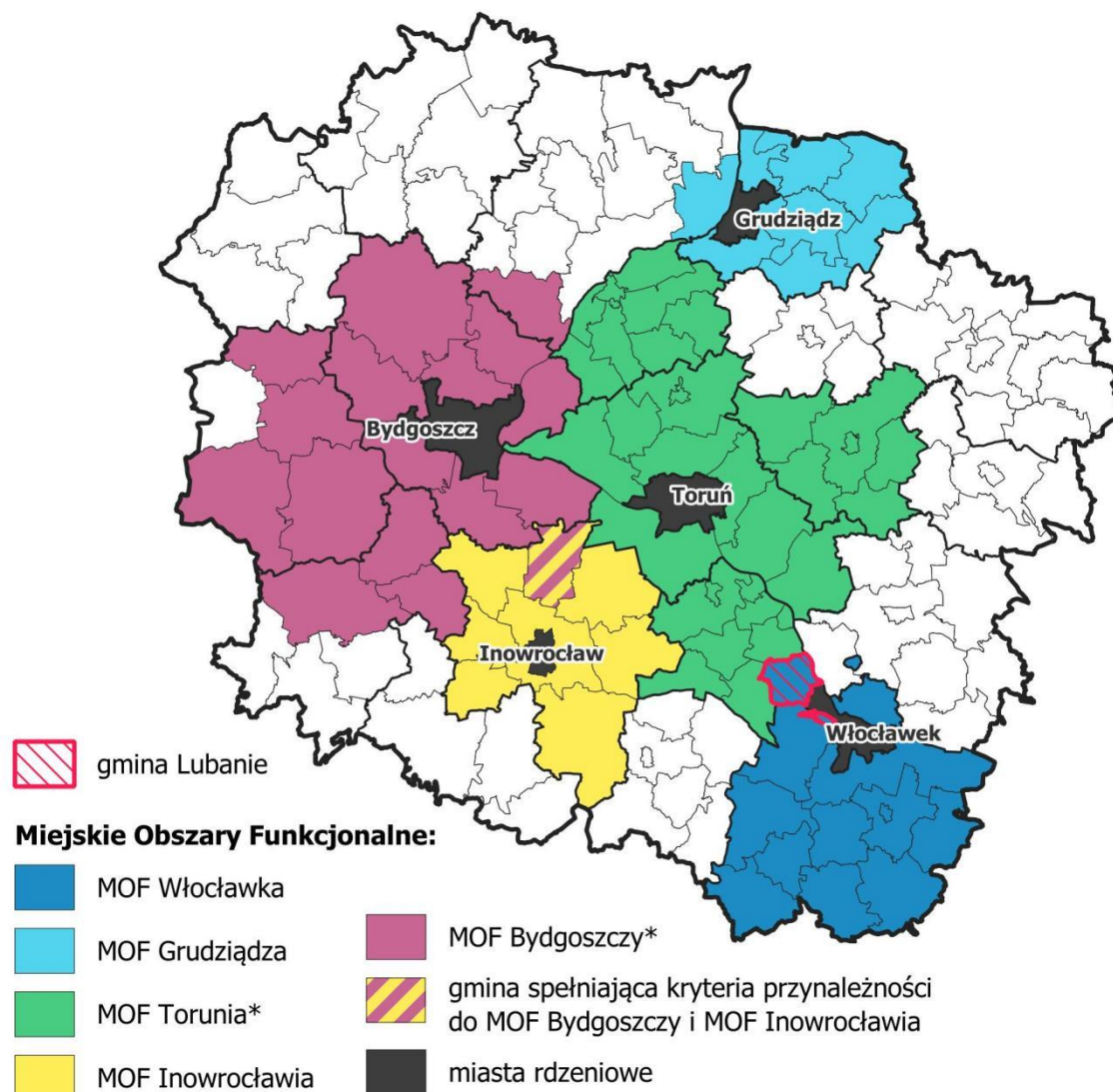
¹⁶ <https://www.gov.pl/attachment/0179d436-5610-42e7-ab44-0337115e357c>, dostęp 20.02.2025

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, s.218

funkcjonalnego miasta Włocławek i jest tożsamy z zasięgiem terytorialnym Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie.

Grafika 10SI Miejskie Obszary Funkcjonalne

* wg klasyfikacji OSI - Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia

Źródło: Opracowanie własne

W Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie wykazano, że choć koncentracja terytorialna i nasilenie poszczególnych zjawisk jest zróżnicowane w ramach obszaru, to ich istota jest wspólna dla całego terytorium objętego wsparciem. Cele strategiczne oraz kierunki działań przyjęte w Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 wykazują spójność względem celów rozwojowych i wybranych priorytetów inwestycyjnych omawianej strategii ponadlokalnej, co przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1 Komplementarność Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 ze Strategią rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie

Cele rozwojowe oraz priorytety inwestycyjne Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie	Cele strategiczne oraz kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034
CR 1. Aktywizacja gospodarcza Priorytety inwestycyjne: ☑ rozwój oferty inwestycyjnej, ☑ wzrost przedsiębiorczości mieszkańców, ☑ poprawa wizerunku gospodarczego, ☑ poprawa atrakcyjności oferty turystyczno-rekreacyjnej.	CS 3. Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców 1.1 Wsparcie rozwoju zrównoważonego rolnictwa 1.2 Wsparcie rozwoju j lokalnej mikro-przedsiębiorczości i firm rodzinnych
CR 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego Priorytety inwestycyjne: ☑ poprawa jakości kształcenia, ☑ rozwój edukacji ustawicznej.	CS 1. Dostęp do bogatej oferty usług społecznych 1.2 Rozwój usług kulturalnych na terenie Gminy Lubanie CS 2. Wysoka jakość usług edukacyjnych i zdrowotnych 2.1 Poprawa dostępności i podniesienie jakości usług edukacyjnych
CR 3. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego Priorytety inwestycyjne: ☑ poprawa infrastruktury wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, ☑ poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie niskich emisji, ☑ poprawa ochrony zasobów przyrodniczych.	CS. 6 Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Gminy 6.1 Rozwój infrastruktury i sieci wodociągowych oraz kanalizacyjnych we wszystkich sołectwach Gminy 6.3 Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez ochronę wód, powietrza i odpowiedzialne zarządzanie odpadami
CR 4. Wzrost spójności komunikacyjnej Priorytet inwestycyjny: ☑ rozwój sieci dróg lokalnych i ponadlokalnych.	CS 4 Współpraca z MOF Włocławka w obszarze zintegrowanego i bezpiecznego transportu 4.2 Usprawnienie transportu publicznego
CR 5. Podniesienie poziomu jakości życia Priorytety inwestycyjne: ☑ poprawa oferty usług publicznych, ☑ poprawa jakości przestrzeni publicznej, ☑ ograniczenie wykluczenia społecznego,	CS 1. Dostęp do bogatej oferty usług społecznych 1.1 Przekształcenie dotychczasowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych CS 5 Rozwój zielonych przestrzeni publicznych 5.1 Rozwój terenu sportowo-rekreacyjnego (tzw. Park Rozrywki) na terenie miejscowości Probstwo Dolne 5.2 Utworzenie terenów rekreacyjnych wzdłuż Wisły 5.3 Budowa nowych placów zabaw zlokalizowanych w pobliżu świetlic wiejskich CS. 6 Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Gminy 6.2 Dostęp do usług mieszkalnych dla osób w trudnej sytuacji życiowej i finansowej

Źródło: Opracowanie własne.

Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie zawiera listę przedsięwzięć wykazanych do realizacji w podziale na beneficjentów planowanych działań. W odniesieniu do Gminy Lubanie listę przydzielonych projektów wykazano w poniższej tabeli.

Tabela 2 Lista projektów Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie

Lista projektów Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Założony na etapie programowania Strategii OSI okres realizacji
Lista projektów podstawowych	
Przebudowa - modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Lubanie, w miejscowościach Lubanie, Mikanowo, Probstwo Górne i Probstwo Dolne, polegająca na modernizacji przepompowni ścieków PS1, PS3, PS4, PS5, PS6	2019
Przebudowa/ modernizacja stacji uzdatniania wody w Lubaniu - zakup wyposażenia	2020-2021
Poprawa dostępności edukacji przedszkolnej poprzez budowę przedszkola samorządowego na terenie gminy Lubanie	2017-2018
Zwiększenie liczby miejsc wraz z poprawą jakości usług edukacyjnych w placówkach przedszkolnych na terenie gminy Lubanie	2018-2019
Działania na rzecz wsparcia i rozwoju uczniów w gminie Lubanie.	2019-2020
Lista projektów rezerwowych	
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE	2016-2018
Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Wisły	2016-2018
Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej Lubanie-Kucierz	2017-2018
Unowocześnienie i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego pomiędzy gminą Lubanie a Miastem Włocławek	2016-2017
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Lubanie	2016-2019
Modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz poprzez podniesienie jej parametrów wraz z budową kolektora kanalizacji tłocznej od przepompowni P1 do oczyszczalni	2016-2017
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Lubanie	2016-2019
Lista projektów komplementarnych	
Przebudowa drogi gminnej (190148C) w miejscowości Mikanowo - Dąbrówka	2017
Przebudowa drogi gminnej (190142C) w miejscowości Probstwo Dolne	2016
Przebudowa dróg gminnych (190105, 190101C, 190107C) w miejscowości Przywieczeryn i Zosin	2017
Przebudowa dróg gminnych (190145C, 190146C) w miejscowości Lubanie	2016
Modernizacja istniejącej bazy sportowej oraz budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Mikanowo i Przywieczeryn	2016-2020
Budowa sieci gazowniczej	2018-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie

Skuteczność wdrażania wylistowanych przedsięwzięć (oraz wynikające z niej przesłanki) przeanalizowana została w ramach diagnozy strategicznej (załącznik 1 do niniejszego opracowania).

Ponadto, w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego zdefiniowano obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej w zakresie:

- negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej,

- gospodarowania zasobami wody na terenie województwa ze szczególnym uwzględnieniem skrajnego niedoboru wody dla rolnictwa,
- peryferyjności transportowej,
- przemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska.

W odniesieniu określono obszary strategicznej interwencji na poziomie regionalnym, wśród których Gmina Lubanie wpisuje się w poniższe:

- OSI MOF Włocławka
- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą
- OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa
- OSI obszarów peryferyjności transportowej

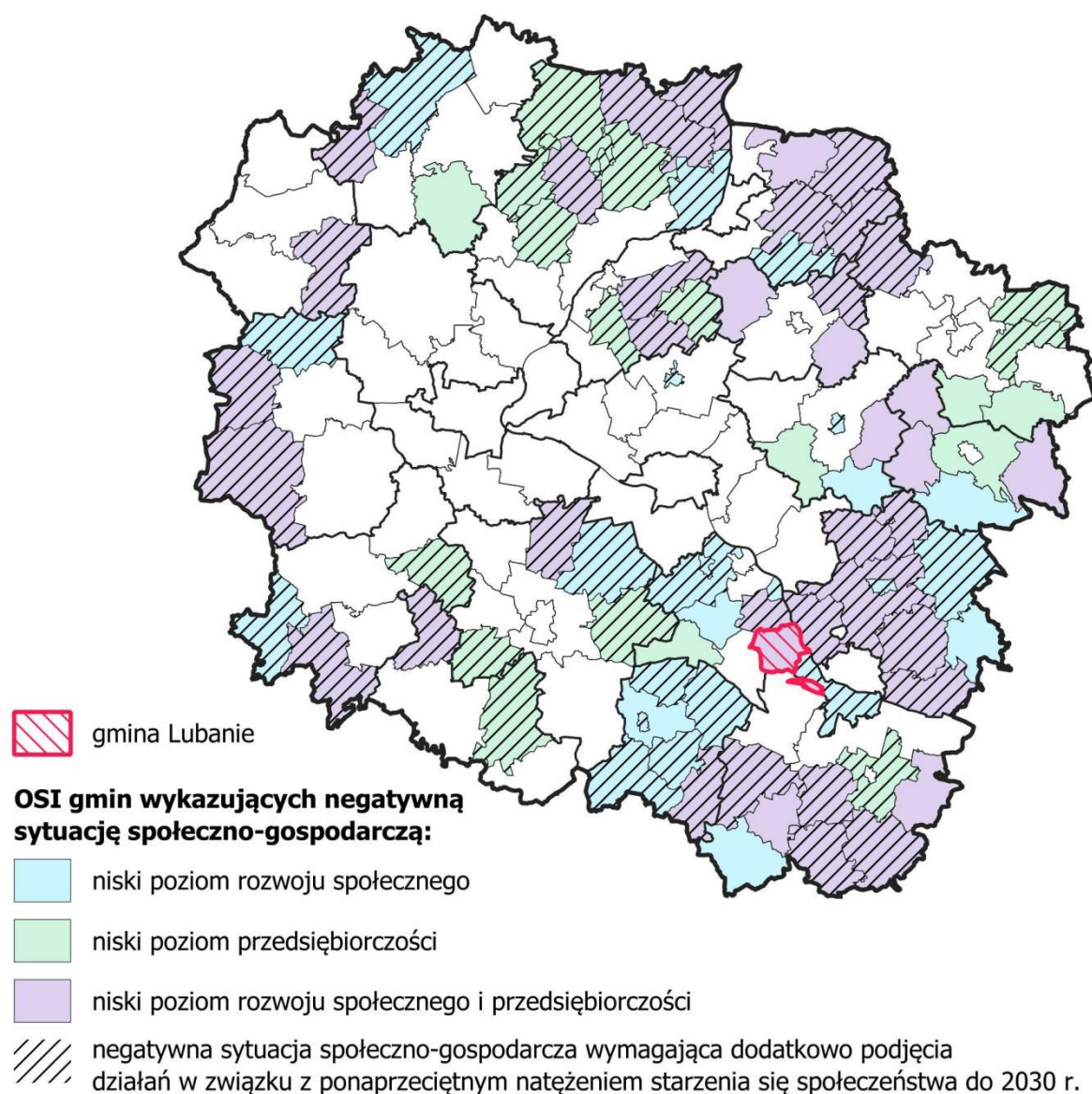
W odniesieniu do OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą, na poziomie województwa kujawsko-pomorskiego wyłoniono 83 gminy o takim statusie. Na podstawie odpowiednio dobranych wskaźników¹⁹, wytypowano trzy kategorie gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą:

- ✓ gminy niskiego poziomu rozwoju społecznego,
- ✓ gminy niskiego poziomu przedsiębiorczości,
- ✓ gminy niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz niskiego poziomu przedsiębiorczości.

Poza powyższym, wyróżniono gminy wymagające podjęcia dodatkowych działań z uwagi na ponadprzeciętne natężenie starzenia się społeczeństwa. **Gmina Lubanie została zakwalifikowana do gmin niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz niskiego poziomu przedsiębiorczości.**

¹⁹ Zob. Polityka Terytorialna Województwa Kujawsko-Pomorskiego, s.13; <https://funduszeue.kujawsko-pomorskie.pl/wp-content/uploads/2024/05/Polityka-Terytorialna-Wojewodztwa-Kujawsko-Pomorskiego.pdf>, dostęp 20.02.2025

Grafika 2 OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą

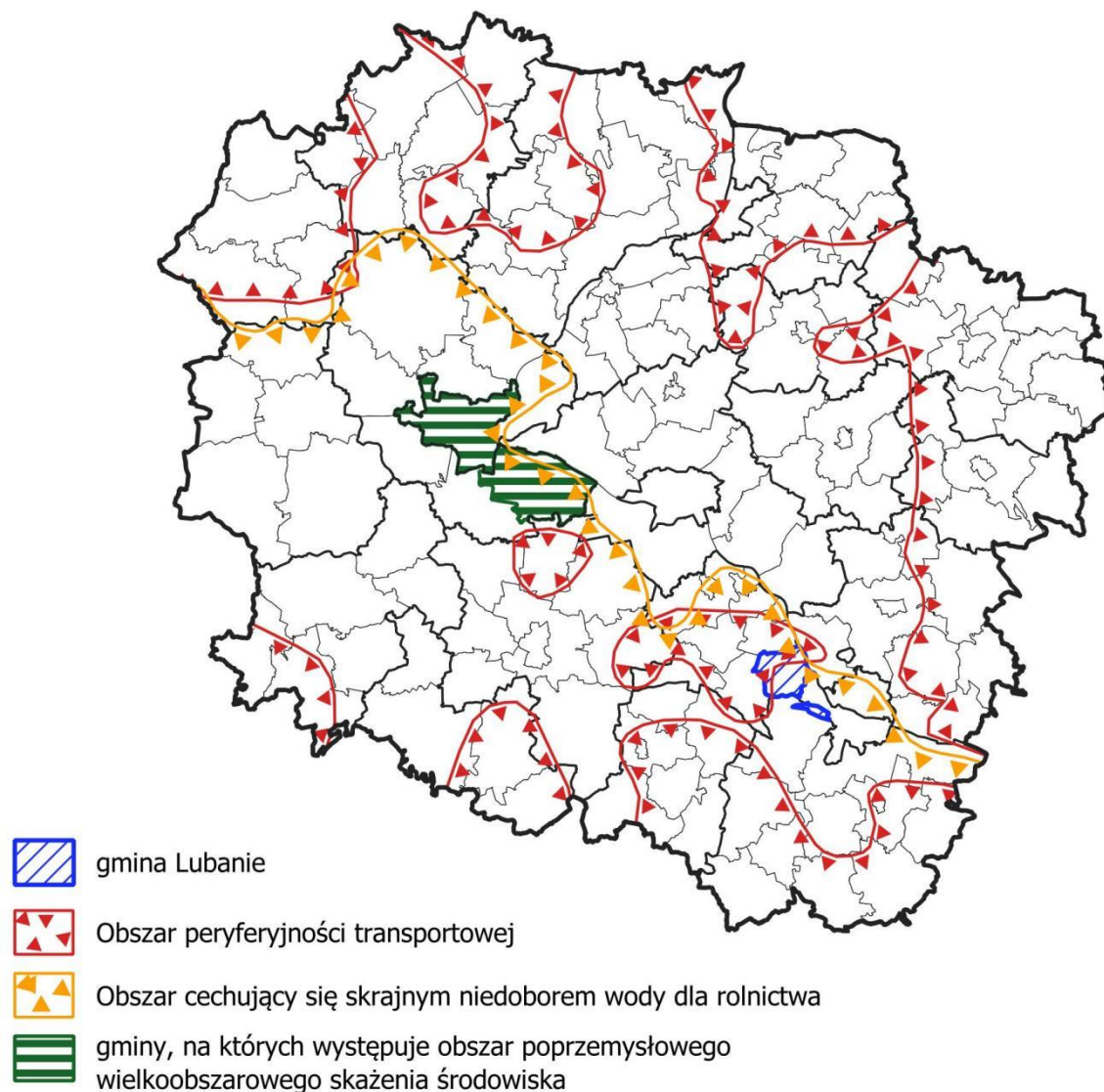
Źródło: Opracowanie własne

Kolejny wyróżniony obszar, do którego przynależy Gmina Lubanie to OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa. Zgodnie z informacjami zawartymi w *Planie przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)*, cały obszar Gminy Lubanie zakwalifikowany jest jako teren silnego zagrożenia suszą (wartość skumulowana: łączne zagrożenie suszą). W województwie kujawsko-pomorskim najbardziej narażona na niedobory wody jest południowo-wschodnia część regionu. Dotyczy to przede wszystkim terenów Ziemi Chełmińskiej, Ziemi Włocławskiej oraz części Ziemi Kujawskiej. **Z uwagi na rolniczy charakter Gminy Lubanie, priorytetem powinno być wdrażanie działań mających na celu przeciwdziałanie niedoborom wody w rolnictwie.**

Ostatnim OSI, do którego należy Gmina Lubanie, jest OSI obszarów peryferyjności transportowej. Obejmują one tereny o utrudnionym dostępie do infrastruktury transportowej, takiej jak drogi szybkiego ruchu czy linie kolejowe o dużym znaczeniu. Problem ten dotyczy w dużej mierze gmin

zlokalizowanych we wschodnich częściach województwa, gdzie dostęp do centralnych węzłów transportowych, takich jak Bydgoszcz, Toruń czy Włocławek, jest utrudniony. W przypadku Gminy Lubanie mowa zaś o północno-zachodnich obszarach Gminy, będących najbardziej oddalonymi od Włocławka.

Grafika 3 OSI województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne

Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego realizowana jest poprzez ujęcie pięciu poziomów hierarchicznej sieci osadniczej. Gmina Lubanie, przynależąc do MOF Włocławek, znajduje się na III poziomie związanym z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych. Najważniejsze rodzaje interwencji dedykowane poziomowi III²⁰ to:

²⁰ Ten sam ramowy zestaw interwencji przypisany jest również to poziomowi II.

- rozwój potencjału gospodarczego - tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie działalności badawczo-rozwojowych na rzecz przemysłu, reindustrializacja, logistyka, rozwój istniejących terenów inwestycyjnych lub wyznaczanie nowych, zwiększanie potencjału turystycznego, rozwijanie rynków pracy o znaczeniu regionalnym,
- rozwój instytucji rozwoju społecznego (z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu, pomocy społecznej) mających znaczenie ponadlokalne oraz znaczenie regionalne, a nieuwzględnionych w ramach poziomu (I) oraz nienależących do zadań poziomu (IV),
- projekty integrujące transportowo, infrastrukturalnie i funkcjonalnie gminy MOF z ośrodkami rdzeniowymi, w tym rozwój aglomeracyjnego transportu publicznego (w relacjach miasto – obszary podmiejskie),
- rozwój miejskiego transportu publicznego w ośrodkach rdzeniowych,
- porządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej (estetyzacja zagospodarowania, deglomeracja przemysłu z centrów miast i ze stref intensywnej zabudowy podmiejskiej).

Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi (poziom lokalny, regionalny i krajowy)

Poza wcześniej omówionymi dokumentami, *Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034* wykazuje spójność z takimi dokumentami jak:

- *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* przyjęta Uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.;
- *Polityka ekologiczna państwa 2030* – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.;
- *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku* przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.;
- *Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030* przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (zaktualizowana Uchwałą nr 193 Rady Ministrów z dnia 17 października 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030", M.P. 2023 poz. 1214).;
- *Polityka energetyczna Polski do 2040 r.* zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 2 lutego 2021 r.;
- *Krajowy Plan na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030* przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.;
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*;
- *Krajowy Program Renaturyzacji Wód Powierzchniowych*;

- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły;
- Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy na Obszarze Dorzeczy;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubanie przyjęte Uchwałą Rady Gminy z dnia 22 grudnia 2022 r.

1.4 Krótka charakterystyka Gminy Lubanie

Gmina Lubanie została utworzona 1 października 1982 r. Położona jest na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i stanowi część powiatu włocławskiego. Od północy i zachodu graniczy z gminami powiatu aleksandrowskiego, od południa z miastem Włocławek i gminą Brześć Kujawski, natomiast wschodnią naturalną granicę tworzy rzeka Wisła.

Grafika 4 Położenie Gminy Lubanie

Źródło: Opracowanie własne

Pod względem administracyjnym Gmina Lubanie podzielona jest na 18 obrębów ewidencyjnych (przedstawionych na poniższej mapie), 19 sołectw²¹ i 24 miejscowości. Łączna powierzchnia Gminy wynosi 6940 ha, z czego 1497 ha zajmują lasy i grunty leśne. Gmina położona jest w ciągu korytarza transportowego o zasięgu transeuropejskim północ – południe - obecnie z drogą krajową Nr 91 Gdańsk – Cieszyń, z linią kolejową Piła – Toruń – Kutno²² oraz autostradą A-1.

Grafika 5 Obręby ewidencyjne Gminy Lubanie

Źródło: Opracowanie własne

²¹ Sołectwa wchodzące w skład Gminy Lubanie: Barcikowo, Bodzia, Gąbinek, Janowice, Kałęczyn, Kaźmierzewo, Kucierz, Lubanie, Mikanowo A, Mikanowo B, Probstwo Dolne, Probstwo Górne, Przywieczerzyn, Sarnówka, Siutkówek, Tadzín, Ustronie, Włoszyca Lubańska, Zosin.

²² Zelektryfikowana dwutorowa linia kolejowa relacji Piła - Kutno -Warszawa o znaczeniu państwowym.

1.5 Kluczowe wnioski z diagnozy strategicznej

Aspekty społeczno-demograficzne

- Gminę zamieszkuje 4 311 osób (2023, GUS, BDL).²³ W ciągu pięciu lat (2018-2023) liczba mieszkańców zmalała o ok. 6,2%. W perspektywie roku 2030 prognozuje się spadek liczby ludności w Gminie o kolejne 13,8% względem 2023 r. Gęstość zaludnienia wynosi 62 osoby w przeliczeniu na 1 km², co świadczy o niewielkiej liczbie mieszkańców względem powierzchni Gminy.
- Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób 65+ w populacji ogółem) w Gminie Lubanie wynosi 18,9 i jest niższy niż w przypadku powiatu (19,3) oraz całego województwa (20,2). Gmina Lubanie odnotowuje wyższy wskaźnik urodzeń (8,8 na 1000 ludności w 2023) niż ma to miejsce w przypadku powiatu (6,6 na 1000 ludności, 2023) i województwa (6,8 na 1000 ludności, 2023).
- W 2023 roku, po raz pierwszy od wielu lat, Gmina Lubanie odnotowała dodatnie saldo migracji (1,4 na 1000 ludności). Dynamicznie wzrósł współczynnik imigracji (12,1 w 2023r.) przy jednoczesnym spadku współczynnika emigracji (9,5 w 2023r.). Świadczy to o rosnącym zainteresowaniu osiedlaniem się w Gminie (wyraźna tendencja od roku 2022). Ponad 1/3 ankietowanych mieszkańców to ludność napływowa (35,2%).
- Rokrocznie zmniejsza się odsetek dzieci 3-6 lat objętych opieką żłobkową i wychowaniem przedszkolnym w ramach struktur gminnych. Drastycznie maleje też wskaźnik skolaryzacji na poziomie szkolnictwa podstawowego - w 2023 roku wyniósł on 72,8% (dla porównania w powiecie: 83,7%, a w całym województwie 89,8%). Dane te, powiązane z niemalejącym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wyższym od powiatowego i wojewódzkiego wskaźnikiem urodzeń, świadczyć mogą o wyborze innych niż gminne placówek opiekuńczych i edukacyjnych - np. w miastach, do których rodzice dojeżdżają na co dzień do pracy.
- Zdaniem ankietowanych jakość nauczania w szkolnym pozostawia wiele do życzenia - 26,6% badanych oceniło ją „bardzo źle lub źle”, 23% nie ma zdania na ten temat. Nieprzychylnie oceny zebrała również obecna oferta zajęć pozalekcyjnych (28,8% odpowiedzi „bardzo źle” oraz „źle”, 25% badanych nie ma zdania).
- Działalnością kulturalną zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury w Lubaniu oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Lubaniu. W lubańskim GOK-u odbywają się zarówno imprezy o charakterze stałym,

²³ Brak danych GUS za rok 2024. Według danych Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Lubanie, wg stanu na koniec 2024 r. liczba mieszkańców wyniosła 4 422 osoby.

jak i uroczystości okolicznościowe. Po załamaniu związanym z wybuchem pandemii COVID-19, nastąpił wzrost liczby organizowanych wydarzeń. Rokiem szczytowym był rok 2022, w którym zrealizowano 18 wydarzeń kulturalno-integracyjnych (GUS, BDL). Rok później odnotowano już tylko 9 tego typu ogólnodostępnych inicjatyw. Jak się jednak okazuje, pomimo spadku podaży, niemal trzykrotnie wzrosło zainteresowanie uczestnictwem w kulturze. W 2023 roku w organizowanych przez GOK wydarzeniach uczestniczyło, wg danych GUS, 6 000 osób.

- W kontekście działalności na rzecz społeczności lokalnej należy wyróżnić wieloletnią współpracę Gminnego Ośrodka Kultury z Lokalną Grupą Działania Dorzecza Zgłowiączki.²⁴
- Od 2016 roku na terenie Gminy Lubanie funkcjonuje oddział Kujawsko – Dobrzyńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku²⁵.
- W Lubaniu na terenie przyszkolnym, znajduje się kompleks sportowo-rekreacyjny z zapleczem socjalnym. Tworzą go: sala sportowa z pełnowymiarową płytą do piłki koszykowej i ręcznej, boisko do piłki nożnej (bez bieżni) z krytą trybuną oraz zespół boisk ze sztuczną nawierzchnią (typu „Orlik”) oddany do użytku jesienią 2012r. Poza godzinami lekcyjnymi z obiektów mogą korzystać wszyscy mieszkańcy. W szczególności pod egidą Lubańskiego Towarzystwa Piłkarskiego znajduje się boisko do piłki nożnej.
- Na terenie Gminy funkcjonują również świetlice wiejskie zlokalizowane w miejscowościach Kocia Górka, Gąbinek, Bodzia, Kałęczyn, Ustronie i Janowice. W 2024 roku oddano do użytku nowo powstałą Świetlicę wiejską w Mikanowie B. W planach jest budowa kolejnej świetlicy – w miejscowości Probstwo Dolne (przy Parku Rozrywki).
- Z danych monitoringowych GUS wynika jednoznacznie, że z roku na rok obserwuje się spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej. W 2019 roku objętych pomocą w Gminie Lubanie było 565 osób w przeliczeniu na 10 tys. ludności, podczas gdy w 2023 było to 377 os/ 10 tys. ludności. Łącznie w 2023 r. udzielono pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania 99 rodzinom, liczba osób w tych rodzinach wynosiła 170 osób, kwota wypłaconych świadczeń pieniężnych wyniosła 547 956 zł.²⁶

²⁴ Współpraca została zainicjowana w wyniku opracowania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) na lata 2014-2020. Witryna: <https://www.kujawiaki.pl/>, dostęp 25.02.2025

²⁵ Za: <https://ksw.wloclawek.pl/dzialania/kujawsko-dobrzyński-uniwersytet-trzeciego-wieku/oddzial-lubanie/> dostęp 25.02.2025

²⁶ Za: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu za rok 2023 oraz wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2024.

- Priorytetowym przedsięwzięciem dla Gminy Lubanie z zakresu polityki społecznej jest przekształcenie dotychczasowego GOPS w Centrum Usług Społecznych²⁷, na mocy uchwały nr V/37/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 30 października 2024 roku. Celem głównym jest ułatwienie klientom korzystania z różnych form pomocy w sposób spójny i zsynchronizowany. Za pośrednictwem CUS, Gmina Lubanie zyska możliwość realizowania już świadczonych usług społecznych oraz wprowadzania nowych (jako zadań własnych fakultatywnych), wynikających z programów usług społecznych, przyjmowanych w formie uchwał przez Radę Gminy²⁸.
- Z badania ilościowego oraz jakościowego mieszkańców wynika, że słaby dostęp i niska jakość usług zdrowotnych są największą bolączką Gminy. Dostępność do lekarzy POZ oceniło negatywnie 65,5% ankietowanych, w przypadku lekarzy specjalistów było to 69,8% odpowiedzi negatywnych. Źle oceniana jest również dostępność do usług psychologicznych i terapeutycznych - 50,4% odpowiedzi negatywnych.
- Od 1 maja 2025 roku zmienić się ma podmiot świadczący usługi medyczne na terenie Gminy. Z informacji pozyskanych od przedstawicieli Urzędu Gminy wynika, że planowany jest remont pomieszczeń oraz zwiększenie zakresu świadczonych usług (względem stanu dotychczasowego).

Aspekty gospodarcze

- Liczba osób bezrobotnych w Gminie Lubanie rokrocznie maleje - w 2019 roku w Gminie zarejestrowanych było 172 osoby bezrobotne (GUS, stan na koniec grudnia), w 2023 roku - 165 osób (stan na koniec grudnia, GUS). Wśród bezrobotnych przeważają osoby długotrwale bezrobotne, z wykształceniem gimnazjalnym i niższym lub zasadniczym zawodowym, w grupie wiekowej 35-44 lata.
- W 2023 roku w Gminie Lubanie na 1000 mieszkańców było 420 osób pracujących. Dla porównania, w powiecie włocławskim pracujących było 379 osoby/ 1000 ludności, a w województwie kujawsko-pomorskim - 378 osoby/ 1000 ludności. Dalsza analiza prowadzi do dostrzeżenia różnic płciowych w zakresie aktywności zawodowej. Z danych GUS wynika, że w 2023 roku w Gminie Lubanie pracujących było 763 kobiet oraz 1048 mężczyzn. Niemal 40% ankietowanych dojeżdża do pracy do Włocławka. Deklaracje te potwierdzają dane statystyczne, wedle których zdecydowana większość mieszkańców pracuje poza Gminą, najczęściej we Włocławku (w 2021 roku do Włocławka dojeżdżało do pracy 770 osób z Gminy Lubanie).

²⁷ Warunkiem przekształcenia GOPS było odbycie szkoleń przez pracowników. W związku z powyższym w 2023r. trzy osoby przystąpiły do uczestnictwa w projekcie „Kooperacja-Efektywna i Skuteczna” realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

²⁸ Za: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/inicjatywy/centrum-uslug-spolecznych>, dostęp: 25.02.2025

- Zdecydowaną większość podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Lubanie stanowią przedsiębiorstwa zatrudniające do 10 osób (mikro-firmy rodzinne), przy czym statystyka ta obejmuje również jednoosobową działalność gospodarczą.
- Z danych Urzędu Gminy wynika, że podstawowym źródłem utrzymania dla większości ludności Gminy jest rolnictwo. Użytki rolne zajmują powierzchnię 4864 ha. W Gminie Lubanie funkcjonują 664 gospodarstwa rolne.

Aspekty przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe

- Gmina Lubanie położona jest w odległości około 18 km od Włocławka, 40 km od Torunia oraz 85 km od Bydgoszczy. Gminę przecinają ważne arterie komunikacyjne, z których najistotniejsza to autostrada A1, droga krajowa nr 91 (DK 91) i trakcja kolejowa, będąca częścią ogólnokrajowej sieci kolejowej (linia kolejowa nr 18, Toruń - Włocławek - Kutno). Wszystkie wymienione szlaki komunikacyjne należą do europejskiej sieci transportowej TEN-T (Trans-European Transport Network)²⁹.
- W ostatnich latach samorząd Gminy Lubanie zrealizował szereg inwestycji poprawiających jakość i dostępność dróg gminnych i powiatowych (modernizacja, rozbudowa i przebudowa sieci dróg powiatowych i gminnych, doświetlenie ulic³⁰, budowa i przebudowa chodników). Zrealizowane prace doceniają ankietowani mieszkańcy, zdaniem których dobra jakość sieć dróg jest jedną z mocnych stron Gminy. Szczególnie dobrze oceniono jakość/stan nawierzchni dróg/ulic (80,9% odpowiedzi pozytywnych) oraz przepustowość głównych tras komunikacyjnych w godzinach szczytu (82,7% odpowiedzi pozytywnych).
- Równie korzystnie oceniana jest sieć transportu zbiorowego (dostępność transportu publicznego została oceniona pozytywnie przez 53,3% ankietowanych).
- Obecnie w Gminie Lubanie nie ma dedykowanych dróg ani ścieżek rowerowych. Z drugiej strony, wzdłuż całej Gminy biegnie oficjalnie trasa rowerowa pn. Rowerowy szlak turystyczny wzdłuż Wisły w województwie kujawsko-pomorskim (trasa biegnie po istniejących drogach - jezdnie bitumiczne - i jest oznakowana)³¹.
- W kontekście mieszkalnictwa, obserwuje się w Gminie początek intensywnego procesu suburbanizacyjnego. Trend ten jest widoczny w większości gmin sąsiadujących z Włocławkiem.

²⁹ <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/transeuropejska-siec-transportowa--ten-t>, dostęp: 25.02.2025

³⁰ Większość oświetlenia w Gminie podlega pod spółkę Energa. Zdaniem przedstawicieli Gminy priorytetem jest dalszy rozwój współpracy ze spółką w celu wdrażania nowoczesnych rozwiązań z zakresu energetyki i oświetlenia w Gminie.

³¹ Długość ok. 6,7 km, z tego 3,6 km po drogach powiatowych, reszta po gminnych.

Prognozuje się, że będzie on przybierać na sile. Największym problemem jest przy tym niekontrolowany sposób rozwoju zabudowy, często na podstawie decyzji administracyjnych. W efekcie, zabudowa mieszkalna Gminy jest rozproszona, co nie tyle wpływa niekorzystnie na estetykę przestrzeni, co przede wszystkim utrudnia zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury drogowej i komunalnej. W dalszej kolejności może mieć negatywny wpływ na tereny chronione z uwagi na wysoką wartość przyrodniczą.

- Na obszarze Gminy Lubanie znajdują się tereny, które można w najbliższej przyszłości przeznaczyć pod zabudowę jednorodzinną - dotyczy takich miejscowości jak: Probostwo Dolne, Lubanie, Mikanowo B, Kucierz i Probostwo Górne.
- Gmina Lubanie przystąpiła do Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej KZN Kujawy. W najbliższych latach planowana jest budowa budynku wielorodzinnego bądź osiedla domów szeregowych z przeznaczeniem na najem socjalny (w miejscowości Probostwo Dolne, za Gminnym Parkiem Rozrywki)³².
- W 2023 roku udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w Gminie Lubanie wyniósł 99,9%. W przypadku sieci kanalizacyjnej było to 41,2%. Rozproszona zabudowa Gminy utrudnia zapewnienie infrastruktury komunalnej. Na brak/ złą jakość infrastruktury wodno-kanalizacyjnej narzeka 22% ankietowanych. Mieszkańcy, którzy nie mają dostępu do sieci kanalizacyjnej, muszą radzić sobie z alternatywnymi rozwiązaniami dotyczącymi gospodarowania ściekami. W takich przypadkach mieszkańcy mogą korzystać m.in. ze zbiorniki bezodpływowych (szamba) bądź z przydomowych oczyszczalni ścieków.³³
- Udział ludności korzystającej z przyłącza do sieci gazowej na terenie Gminy Lubanie jest minimalny- wynosi 0,8% w 2023 roku (dla porównania w powiecie jest to 12,2%, a w województwie 45,6%). Na terenie Gminy Lubanie nie ma scentralizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło.

³² Na działce 224/2 lub jej części - aktualnie jest to działka Skarbu Państwa i do spółki musi ją wnieść KZN. Wariant drugi – budowa budynku wielorodzinnego na działce stanowiącej własność gminy Lubanie w miejscowości Gąbinek dz. Ew. 31/2 - informacje pozyskane drogą mailową od Urzędu Gminy Lubanie.

³³ Gmina oferuje mieszkańcom dofinansowanie na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Warunkiem jest ich wykorzystywanie do oczyszczania ścieków bytowych pochodzących z budynku mieszkalnego. Do oczyszczalni nie mogą być odprowadzane ścieki pochodzące z nieruchomości wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej.

Przykładowo, w 2023 roku udzielone zostało dofinansowanie (z budżetu gminy) na budowę 10 nowych przydomowych oczyszczalni ścieków. Za: „Raport o Stanie Gminy Lubanie za 2023 rok”.

Należy mieć na uwadze, że budowa przydomowych oczyszczalni ścieków może napotkać trudności związane z ochroną środowiska i obowiązującymi przepisami prawa. Część obszarów Gminy znajduje się na terenach objętych ochroną przyrody, takich jak obszary Natura 2000, co stawia dodatkowe wymagania prawne przy planowaniu i realizowaniu takich inwestycji. Wynika to z konieczności zapewnienia ochrony środowiska przed zanieczyszczeniami, które mogłyby wpłynąć na lokalne ekosystemy.

- Jedną z ważniejszych inwestycji podjętych w ostatnim czasie w obszarze kształtowania przestrzeni publicznej jest utworzenie terenu sportowo-rekreacyjnego (Park Rozrywki) w miejscowości Probstwo Dolne.³⁴
- Gmina Lubanie nie posiada istotnego potencjału turystycznego. Zdaniem większości respondentów (badanie jakościowe oraz ilościowe) nie istnieją żadne czynniki wyróżniające Gminę Lubanie spośród innych gmin regionu.
- Na terenie Gminy Lubanie znajdują się następujące obszary objęte ochroną:
 - Obszar Chronionego Krajobrazu "Niziny Ciechocińskiej", którego osią hydrologiczną jest rzeka Wisła.
 - Obszary Natura 2000:
 - Włocławska Dolina Wisły (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB040039.H) - obszar obejmuje koryto rzeki Wisły oraz terasę zalewową wraz z otaczającym obszarem i z lokalnie występującymi stromymi stokami doliny.
 - Dolina Dolnej Wisły (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB040003.B), który obejmuje dolinę Wisły, w tym tereny w pobliżu gminy Lubanie - jest to obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia). Obszar obejmuje prawie naturalną dolinę Dolnej Wisły bez odcinka ujściowego - na odcinku pomiędzy Włocławkiem a Przegalina³⁵.
 - Użytki ekologiczne - na terenie Gminy Lubanie wyróżniono osiem użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 17,58 ha.
- Gmina Lubanie niemal w całości położona jest w dorzeczu Wisły. Samorząd aktywnie podejmuje działania na rzecz poprawy gospodarki wodnej - w odniesieniu zarówno do działań związanych z ochroną wód i utrzymaniem prawidłowego poziomu retencji, jak i działań związanych z monitoringiem wód i ochroną przeciwpowodziową. Na terenie Gminy została zainstalowana stacja meteorologiczna, której celem jest monitorowanie warunków atmosferycznych, szczególnie pod kątem opadów deszczu. Inną ważną dla Gminy inwestycją jest powstanie w miejscowości Sarnówka zbiornika wodnego służącego małej retencji.³⁶
- Problemem zgłaszanym zarówno przez samorządowców, jak i mieszkańców jest niezadawalający stan rowów melioracyjnych, które nieoczyszczane stają się wtórnym powodem podtopień gruntów. Utrzymanie rowów melioracyjnych regulowane jest na podstawie przepisów prawa

³⁴ Gminny Park Rozrywki w Probstwie Dolnym w gminie Lubanie został uroczystie otwarty w dniu 24 czerwca 2024 r.

³⁵ Zob. <https://wloclawek.torun.lasy.gov.pl/obszary-natura-2000>, dostęp: 28.02.2025

³⁶ Raport o Stanie Gminy Lubanie za 2021 rok.

wodnego³⁷, a odpowiedzialność za ich konserwację i utrzymanie jest przypisana do różnych podmiotów w zależności od lokalizacji i przeznaczenia rowów. Podnoszona jest potrzeba/oczekiwanie współpracy Gminy z właścicielami gruntów w zakresie utrzymania odpowiedniej przepustowości rowów.

- Na dostępność wody w regionie wpływa również zanieczyszczenie wód powierzchniowych.

1.6 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem umożliwiającym ocenę sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju. Polega na wskazaniu mocnych stron (strengths), słabych stron (weaknesses) oraz przyszłych szans rozwoju (opportunities) i ewentualnych zagrożeń (threats). Niniejsza analiza SWOT podzielona została ze względu na trzy omawiane w ramach diagnozy wymiary Gminy - społeczny, gospodarczy i przestrzenno-środowiskowy.

Analiza SWOT - wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
• Relatywnie wysoki wskaźnik urodzeń (w porównaniu do sytuacji powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego), • Dostęp do żłobków i przedszkoli, • Dostęp do instytucji pomocy społecznej, • Działalność punktu konsultacyjnego (przy CUS) oferującego bezpłatną dla osób uzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie, • Realizacja Programu rządowego „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, • Realizacja Programu „Kujawsko-Pomorska Teleopieka”, • Funkcjonowanie oddziału Kujawsko-Dobrzyńskiego Uniwersytetu III wieku, • Wysokie zainteresowanie mieszkańców działaniami prowadzonymi przez Gminny Ośrodek Kultury, • Wysoka aktywność społeczna Kół Gospodyń Wiejskich, • Rozwój i modernizacja infrastruktury świetlic wiejskich, • Skuteczna realizacja celów rewitalizacyjnych	• Zmniejszający się odsetek dzieci objętych opieką żłobkową i przedszkolną na terenie Gminy, • Niski współczynnik skolaryzacji, • Niesatysfakcjonująca jakość nauczania w szkole podstawowej, • Niewystarczająca oferta zajęć dodatkowych adresowanych do dzieci i młodzieży z terenu Gminy, • Słaby dostęp do usług podstawowej opieki zdrowotnej, • Słaby dostęp do usług lekarzy specjalistów.

³⁷ Art 205, Dz.U. 2024 poz. 1087 ze zm.

wynikających z Lokalnego Programu Rewitalizacji, w trzech sołectwach: Lubanie, Tadzin i Ustronie.	
Szanse	Zagrożenia
- Dalszy wzrost zainteresowania mieszkańców uczestnictwem w działaniach realizowanych przez GOK, - Nacisk ze strony ludności osiedlającej się na terenie Gminy na osiągnięcie i utrzymanie odpowiednio wysokiego standardu usług społecznych i kulturalnych, - Zwiększenie się różnorodności i dostępności oferty usług społecznych w wyniku przekształcenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych, - Poprawa dostępności usług zdrowotnych w wyniku planowanej modernizacji ośrodka zdrowia oraz planowego zawarcia nowych umów.	- Wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, - Trudności w integracji społecznej mieszkańców rdzennych i napływowych, - Trudności w pozyskaniu kadry do placówek edukacyjnych i wychowawczych, tj. wychowawców, nauczycieli oraz specjalistów (psychologowie, pedagodzy specjaliści).

Analiza SWOT - wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
- Duża liczba gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby fizyczne, - Wysoki wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (szczególnie w sektorze transportowym i budowlanym), - Aktywna działalność LGD Dorzecza Zgłowiączki na terenie Gminy Lubanie.	- Dysproporcja między aktywnością zawodową kobiet i mężczyzn (mniej aktywnych zawodowo kobiet), - Niewystarczająca liczba zakładów pracy - znaczna liczba mieszkańców pracuje poza granicami administracyjnymi Gminy Lubanie.
Szanse	Zagrożenia
- Współpraca w ramach ZIT w obszarze rozwoju gospodarczego, - Możliwość rozwoju działalności gospodarczych wzdłuż drogi krajowej 91.	Migracje młodych osób do ośrodków miejskich.

Analiza SWOT - wymiar przestrzenny

Mocne strony	Słabe strony
--------------	--------------

• Korzystne położenie Gminy w pobliżu Włocławka, autostrady A1 i linii kolejowej nr 18, • Relatywnie dobry stan dróg gminnych i powiatowych (będący efektem podejmowanych przez samorząd inwestycji drogowych), • Satysfakcjonujący dostęp do transportu zbiorowego - szczególnie w kierunku Włocławka, • Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy, • Powstanie terenu sportowo- rekreacyjnego (Park Rozrywki) w miejscowości Probstwo Dolne, • Dostępność dofinansowań dla mieszkańców w obszarze małej retencji wodnej oraz OZE, • Powstanie zbiornika retencyjnego oraz stacji meteorologicznej na terenie Gminy.	• Brak sieci gazowej w Gminie, • Ogólnie zły stan wód powierzchniowych przepływających przez obszar Gminy, • Występowanie sezonowych susz i podtopień gruntów rolnych (problemy z drożnością rowów melioracyjnych), • Dostrzegalne braki w infrastrukturze towarzyszącej rozbudowie/ modernizacji dróg – tj. oświetlenie ulic, progi zwalniające, chodniki, lustra, • Brak zintegrowanego planowania przestrzennego w perspektywie wieloletniej, • Rozproszona zabudowa mieszkaniowa. • Brak ścieżek rowerowych
Szanse	Zagrożenia
• Rozwój osadnictwa w wyniku napływu ludności miejskiej (dodatnie saldo migracji), • Trwające i planowane prace inwestycyjne na terenie Parku Rozrywki w Probstwie Dolnym, • Możliwość wykorzystania terenów przy Wiśle celem rozwoju rekreacji - w tym budowa ścieżek rowerowych, • Przystąpienie do Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej KZN Kujawy - planowana budowa mieszkalnictwa na wynajem.	• Niekontrolowane rozproszenie zabudowy w wyniku dynamicznych procesów suburbanizacyjnych, • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców - brak współpracy w obszarze czystości Gminy, poprawy retencji wodnej czy rozwoju OZE. • Niska świadomość mieszkańców w zakresie planowania przestrzennego

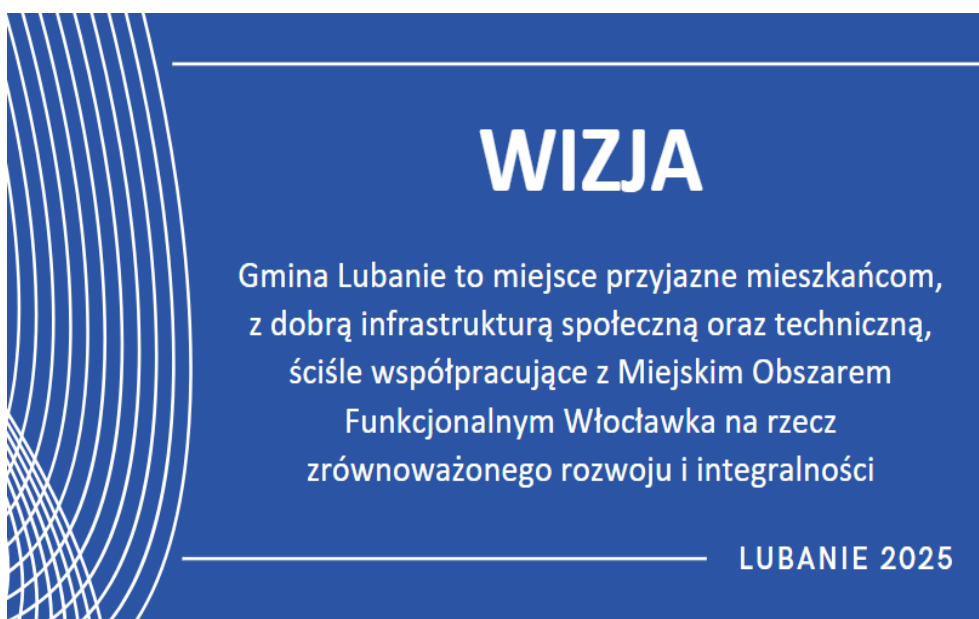
Część strategiczna

2.1 Wizja i misja rozwoju Gminy w perspektywie 2034 roku

W celu określenia głównego kierunku, w jakim będzie zmierzała polityka rozwojowa Gminy Lubanie, sformułowano misję stanowiącą nadrzędny cel przyświecający działaniom samorządu, lokalnej społeczności i innym interesariuszom. Jest to swego rodzaju deklaracja, określająca główne intencje i wartości, którymi kieruje się Gmina w procesie swojego rozwoju.

Realizacja nadrzędnego celu wyrażonego w misji pozwoli na poprawę sytuacji w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, co przełoży się na osiągnięcie efektów sformułowanych w poniższej wizji.

2.2 Cele strategiczne rozwoju Gminy i kierunki działań podejmowane dla ich osiągnięcia

W oparciu o wnioski płynące z przeprowadzonej diagnozy, wypracowana została koncepcja strategiczna, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego. W przyjętej koncepcji rozwoju skupiono uwagę na trzech obligatoryjnych założeniach planowania strategicznego, zapewniających wielowymiarowy rozwój gminy. Wymiary te odwołują się do potrzeb i wyzwań uwzględniających trzy sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenną i klimatyczno-środowiskową.

Na potrzeby opracowania kompleksowej interwencji planistycznej sformułowano sześć celów strategicznych. Każdy z celów przypisany jest do określonej sfery interwencji, zgodnie z tabelą poniżej:

Sfera społeczna	Cel strategiczny 1	→	Dostęp do bogatej oferty usług społecznych i kulturalnych.
	Cel strategiczny 2	→	Wysoka jakość usług edukacyjnych oraz zdrowotnych.
Sfera gospodarcza	Cel strategiczny 3	→	Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców.
Sfera przestrzenna i klimatyczno-środowiskowa	Cel strategiczny 4	→	Współpraca z MOF Włocławka w obszarze zintegrowanego i bezpiecznego transportu.
	Cel strategiczny 5	→	Rozwój zielonych przestrzeni publicznych.
	Cel strategiczny 6	→	Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Gminy.

Sfera społeczna	Cel strategiczny 1	→	Dostęp do bogatej oferty usług społecznych i kulturalnych.
------------------------	---------------------------	---	--

Usługi społeczne mają kluczowe znaczenie w przeciwdziałaniu nierównościom społecznym i ekonomicznym oraz w zapewnieniu wszystkim mieszkańcom równych możliwości dostępu do wsparcia i rozwoju, niezależnie od ich sytuacji materialnej, zdrowotnej czy społecznej.

Priorytetem jest tu poprawa jakości życia mieszkańców, skuteczne pobudzenie do dalszego samodzielnego rozwoju społecznego i budowania aktywności obywatelskiej.

Zakłada się wsparcie ukierunkowane do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym

szczególnie do:

- osób w wieku podeszłym, schorowanych lub/i z niepełnosprawnościami - z uwagi na postępujące starzenie się społeczeństwa oraz emigrację młodych członków rodzin poza Gminę Lubanie (osoby starsze zostają same);
- dzieci i młodzieży - podstawowym celem jest wyrównanie szans rozwojowych (w pierwszej kolejności wsparte będą dzieci pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych).

Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), jak również odpowiada na problemy OSI gmin niskiego poziomu rozwoju społecznego. Wykazuje ponadto komplementarność z celami OSI Włocławka zawartymi w *Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie* (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI).

Kierunki działania wraz z propozycją interwencji³⁸:

1.1 Przekształcenie dotychczasowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych³⁹

- Powstanie Dziennego Domu Pomocy,
- Wprowadzenie usługi door to door,
- Wprowadzenie usług sąsiedzkich,
- Uruchomienie Usług Interwencji Kryzysowej,
- Zwiększenie zespołu kadrowego w ramach Centrum Usług Społecznych,
- Podniesienie kompetencji kadry Centrum Usług Społecznych (dotychczasowy GOPS),
- Zainicjowanie i utrzymanie współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi w obszarze świadczenia usług społecznych dedykowanych mieszkańcom Gminy Lubanie.

1.2 Rozwój usług kulturalnych na terenie Gminy Lubanie.

- Adaptacja dawnego budynku przedszkola na cele biblioteki publicznej,
- Utworzenie zintegrowanego kalendarza wydarzeń gminnych (dostępnego online),
- Wprowadzenie i utrzymanie stałej wysokiej jakości oferty zajęć adresowanych do dzieci i młodzieży z terenu Gminy Lubanie (GOK, świetlice wiejskie),
- Remont/ modernizacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury,
- Modernizacja dotychczasowych świetlic wiejskich wraz z zapewnieniem dostępności architektonicznej,
- Wsparcie działalności Kół Gospodyń Wiejskich,
- Utworzenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Probstwo Dolne.

³⁸ Propozycje interwencji w ramach planowanych kierunków działań (w obrębie wszystkich celów) w dużej części nawiązują do zadeklarowanych przez Gminę projektów inwestycyjnych w perspektywie czasowej 2025-2027 (zob. m.in. Załącznik nr 3 do Uchwały nr V/30/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 30 października 2024 r - Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne realizowane w latach 2024 – 2027 po zmianach)

³⁹

Sfera społeczna	Cel strategiczny 2 → Wysoka jakość usług edukacyjnych oraz zdrowotnych.
Zarówno usługi edukacyjne (jakość nauczania w szkołach oraz oferta zajęć ogólnorozwojowych dla dzieci i młodzieży), jak i usługi zdrowotne (dostęp oraz jakość usług) zostały ocenione przez mieszkańców jako niesatysfakcjonujące. Wymiernym efektem ww. opinii jest m.in fakt, że część rodzin decyduje się dowozić swoje dzieci do szkół podstawowych poza terenem Gminy. Tym samym celem strategicznym dla Gminy Lubanie w perspektywie 2034 roku powinna być poprawa wskazanych obszarów. Zakłada się przy tym dodatkową wartość dodaną dla Gminy - wzrost dostępności i jakości świadczonych usług, co może mieć korzystny wpływ na atrakcyjność osiedleńczą Gminy Lubanie. Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), jak również odpowiada na problemy OSI gmin niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości. Ponadto wykazuje komplementarność z celami OSI Włocławka zawartymi w Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI). Kierunki działania wraz z propozycją interwencji:	
2.1 Poprawa dostępności i podniesienie jakości usług edukacyjnych. → Podniesienie kompetencji kadry pedagogicznej szkoły podstawowej w Gminie Lubanie poprzez uczestnictwo w szkoleniach zewnętrznych, → Organizacja imprez mających na celu popularyzację nauk ścisłych wśród uczniów szkół podstawowych⁴⁰, → Organizacja zajęć dodatkowych z zakresu kompetencji kluczowych dla uczniów klas 4-8 szkół podstawowych⁴¹, → Aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży w formie zajęć popołudniowych realizowanych w świetlicach wiejskich na terenie Gminy Lubanie.⁴²	
2.2 Poprawa dostępności i podniesienie jakości usług zdrowotnych. → Remont ośrodka zdrowia na terenie Gminy Lubanie, → Utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego w ramach Centrum Usług Społecznych,	

⁴⁰ Proponowana interwencja wpisuje w zadanie kluczowe 111 *Promocja nauk ścisłych wśród dzieci i młodzieży*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

⁴¹ Proponowana interwencja wpisuje w zadanie kluczowe 112 *Klucz do uczenia III*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

⁴² Proponowana interwencja wpisuje w zadanie kluczowe 201 *Aktywizacja dzieci i młodzieży*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

- Wprowadzenie darmowych usług rehabilitacyjnych dla osób chorych/ z niepełnosprawnościami w ramach Centrum Usług Społecznych,
- Zwiększenie dostępu do usług teleopieki w ramach Centrum Usług Społecznych⁴³,
- Realizacja zajęć rekreacyjno-sportowych dla młodzieży szkolnej, dorosłych pracujących oraz seniorów we współpracy z klubami i stowarzyszeniami sportowymi⁴⁴.

Sfera gospodarcza	Cel strategiczny 3	→ Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców.
Z uwagi na dotychczasowe uwarunkowania przyjmuje się, że rolnictwo powinno pozostać kluczowym zasobem Gminy Lubanie. Zrównoważone rolnictwo to podejście, które uwzględni ochronę środowiska, społeczny dobrobyt i opłacalność ekonomiczną. Ważna jest tu promocja rozwiązań z zakresu agroekologii, m.in. stosowanie naturalnych nawozów, rotacja upraw, ograniczenie stosowania pestycydów, zrównoważone inwestycje w zarządzanie wodą, ochrona gleby, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Działania te nie tylko minimalizują negatywny wpływ rolnictwa na środowisko, co sprzyja bioróżnorodności i pozwalają na indywidualne oszczędności finansowe. Istotne jest również wsparcie rolników w tworzeniu grup producenckich i kooperatyw, pozwalających na wspólną realizację inwestycji, zwiększenie siły negocjacyjnej i obniżenie kosztów produkcji. Na styku rolnictwa i przedsiębiorczości produkcyjno-handlowej znajduje się obszar przetwórstwa rolnego. Istotne jest zachęcenie rolników do dalszego przetwarzania swoich produktów (np. mleka, mięsa, owoców) i ich sprzedaży (detalicznej lub hurtowej), co przełoży się na podniesienie konkurencyjności lokalnego rynku. Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców to strategiczny cel, który może przyczynić się do poprawy jakości życia w Gminie, zwiększenia dochodów mieszkańców, poprawy stanu środowiska i budowania lokalnej gospodarki. Dzięki odpowiednim działaniom edukacyjnym, wsparciu finansowemu i rozwojowi infrastruktury, Gmina może stać się przykładem zrównoważonego rozwoju, łączącego tradycyjne metody rolnicze z nowoczesnymi rozwiązaniami biznesowymi. Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), odpowiada na problemy OSI gmin niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości, jak również na uwarunkowania związane z przynależnością do OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa. Ponadto wykazuje komplementarność z celami OSI Włocławka zawartymi w <i>Strategii rozwoju OSI</i>		

⁴³ Proponowana interwencja wpisuje w zadanie kluczowe 212 *Kujawsko-Pomorska Teleopieka*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

⁴⁴ Proponowana interwencja wpisuje w zadanie kluczowe 204 *Ćwiczenie ma znaczenie – aktywność fizyczna receptą na choroby cywilizacyjne*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI).

Kierunki działania wraz z propozycją interwencji:

3.1 Wsparcie rozwoju równoważonego rolnictwa.

- Kontynuacja/ uruchomienie programów dotacyjnych z zakresu małej retencji, OZE, systemu nawodnienia upraw⁴⁵;
- Organizacja szkoleń i warsztatów z zakresu zrównoważonego rolnictwa, zarządzania firmą, marketingu, ochrony środowiska i nowych technologii w produkcji.

3.2. Wsparcie rozwoju lokalnej mikro-przedsiębiorczości i firm rodzinnych.

- Wsparcie finansowe i doradcze poprzez oferowanie dotacji, pożyczek, ulg podatkowych oraz doradztwa prawno-ekspertskiego dla rolników i przedsiębiorców,
- Promocja działań realizowanych przez Lokalną Grupę Działania Dorzecza Zgłowiączki (w tym programów dotacyjnych i usług doradczo-szkoleniowych).

**Sfera przestrzenna
i klimatyczno-
środowiskowa**

**Cel
strategiczny 4**

Współpraca z MOF Włocławka w obszarze zintegrowanego i bezpiecznego transportu.

W województwie kujawsko-pomorskim za jedno z priorytetowych zadań w zakresie komunikacji uznaje się kontynuowanie prac nad dośrodkowym systemem transportu publicznego. Charakter województwa sprzyja realizacji transportu publicznego do ośrodków stołecznych, dzięki czemu możliwa jest powszechna i równa dostępność dla mieszkańców całego województwa wysokiej jakości usług publicznych o znaczeniu regionalnym, świadczonych w tych miastach.

Podstawą rozwoju OSI Włocławka jest zapewnienie sprawnej, szybkiej, bezpiecznej i ekonomicznie dostępnej komunikacji pomiędzy wszystkimi gminami oraz na zewnątrz obszaru.

Celem dla Gminy Lubanie jest ścisła współpraca z MOF Włocławka w obszarze połączenia różnych środków transportu w obrębie obszaru funkcjonalnego, zapewniając sprawną mobilność mieszkańcom oraz użytkownikom danej przestrzeni. Zintegrowana sieć transportu to kluczowy element zrównoważonego rozwoju regionu, mający wpływ na jakość życia mieszkańców, w tym: zmniejszenie zatorów komunikacyjnych, zmniejszenie emisji spalin, zapewnienie pewnego i szybkiego dostępu do Włocławka jako miasta rdzennego WŁOF oraz pozostałych gmin obszaru.

Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), odpowiada na problemy OSI gmin obszaru

⁴⁵ Interwencje wpisują się w zadania kluczowe 406 *Realizacja projektu pilotażowego z zakresu retencji dla potrzeb rolniczych i środowiskowych* oraz 411 *Zapewnienie stabilizacji energetycznej regionu poprzez rozwój energetyki odnawialnej*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

peryferyjności transportowej, jak również na uwarunkowania związane z przynależnością do OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą. Projektowana interwencja jest komplementarna z celami OSI Włocławka zawartymi w Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI).

Kierunki działania wraz z propozycją interwencji:

4.1 Poprawa bezpieczeństwa w obszarze infrastruktury drogowej.

- Budowa/ przebudowa chodników dla pieszych,
- Montaż lamp ulicznych,
- Montaż luster drogowych w miejscach o ograniczonej widoczności, takich jak zakręty, wzniesienia czy skrzyżowania,
- Budowa progów zwalniających, szczególnie w pobliżu obiektów użyteczności publicznej.
- Wprowadzanie projektów organizacji ruchu

4.2 Usprawnienie transportu publicznego⁴⁶;

- Nawiązanie porozumień (podpisanie umów) z operatorami celem utworzenia nowych połączeń wewnątrz MOF Włocławka (w tym połączeń międzygminnych),
- Poprawa infrastruktury przystanków autobusowych - aktualizacja rozkładów jazdy, remont/ wstawienie elementów małej infrastruktury (kosze, ławki, zadaszenia).

**Sfera przestrzenna
i klimatyczno-
środowiskowa**

**Cel
strategiczny 5**

Rozwój zielonych przestrzeni publicznych.

Zielone przestrzenie publiczne nie tylko poprawiają estetykę otoczenia, ale także mają szerokie korzyści społeczne, zdrowotne i środowiskowe. Parki, skwery, plaże czy tereny rekreacyjne to miejsca ogólnodostępnego wypoczynku i spotkań mieszkańców. To przestrzenie, które sprzyjają zdrowemu stylowi życia, oferując miejsce na spacer, jogging czy aktywną nieskrępowaną zabawę na świeżym powietrzu. Zielone tereny publiczne sprzyjają integracji społecznej, pozwalając na organizowanie różnych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych czy spotkań sąsiedzkich. Aby rozwój zielonych przestrzeni był efektywny, ważne jest odpowiednie planowanie urbanistyczne, które uwzględnia potrzeby mieszkańców, dbałość o różnorodność roślinności, a także zapewnienie dostępności do takich terenów w różnych częściach Gminy.

Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), odpowiada na problemy OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa, jak również na uwarunkowania związane z

⁴⁶ Kierunek wpisuje się w zadanie kluczowe 503 *Rozwój idei biletu regionalnego „System Bilet Regionalny”*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.*

przynależnością do OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą. Projektowana interwencja jest komplementarna z celami OSI Włocławka zawartymi w Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI).

Kierunki działania wraz z propozycją interwencji:

5.1 Rozwój terenu sportowo-rekreacyjnego (tzw. Park Rozrywki) na terenie miejscowości Probstwo Dolne.

- Montaż urządzeń sportowych (pumptrak, skatepark),
- Nasadzenia drzew i krzewów na terenie Parku,
- Doposażenie placu zabaw (zapewnienie zróżnicowanych atrakcji adresowanych do dzieci w różnym wieku),
- Utworzenie boiska do piłki plażowej.

5.2 Utworzenie terenów rekreacyjnych wzdłuż Wisły

- Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż Wisły⁴⁷,
- Zagospodarowanie części plaż wzdłuż Wisły na cele rekreacyjne (wyznaczenie miejsc na ogniska, wstawienie koszy na śmieci, tablic informacyjnych, wykonanie dodatkowych nasadzeń, regularna dbałość o czystość terenu).

5.3 Budowa nowych placów zabaw zlokalizowanych w pobliżu świetlic wiejskich.

- Wytyczenie terenu wraz z nasadzeniem roślinności,⁴⁸
- Wstawienie konstrukcji dostosowanych do różnych grup wiekowych dzieci.⁴⁹

**Sfera przestrzenna
i klimatyczno-
środowiskowa**

**Cel
strategiczny 5**

Rozwój zielonych przestrzeni publicznych.

W odniesieniu do perspektyw rozwojowych Gminy Lubanie (prognoza dodatniego salda migracji) zrównoważone zarządzanie przestrzenią wiąże się z przemyślanym kształtowaniem sieci osadniczej w obrębie Gminy⁵⁰, tak by docelowo minimalizować negatywne skutki suburbanizacji tj. problemy z infrastrukturą komunalną, transportową, dostępem do usług, utratą terenów zielonych, rozbiem

⁴⁷ Interwencja wpisuje się w zadanie kluczowe 449 *Rozbudowa systemu dróg rowerowych*; wykaz projektów kluczowych w: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

⁴⁸ Nie należy przy tym zapominać o estetyce przestrzeni wspólnej - np. sugeruje się odejście od budowy wysokich ogrodzeń przywołujących na myśl obwarowania więzienne na rzecz niskiej architektury drewnianej.

⁴⁹ Zgodnie z zasadą - lepiej wybudować jeden duży plac zabaw sprzyjający integracji i zabawie różnych grup wiekowych niż kilka mniejszych miejsc, które traktowane odrębnie pozostają niesatysfakcjonujące.

⁵⁰ Cel strategiczny odwołuje się do zadania kluczowego 10 *Kształtowanie ładu przestrzennego w województwie*; wykaz projektów kluczowych w: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

ekosystemów i spadkiem bioróżnorodności. Obecny priorytetem Gminy w sferze przestrzennej są inwestycje w rozwój i modernizację sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Istotnym tematem w obrębie zrównoważonego zarządzania rozwojem przestrzennym jest ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu. Przewiduje się zmniejszenie emisji pochodzącej z tradycyjnych metod ogrzewania budynków, dzięki wykorzystaniu dostępnych środków zewnętrznych i kontynuację programów gminnych. Ważne jest również podejmowanie działań z zakresu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, które narażone są na zanieczyszczenia nie tylko komunalne, ale przede wszystkim rolnicze, związane z nadużywaniem nawozów sztucznych i innych elementów związanych z produkcją rolną.

Z uwagi na silne zagrożenie suszą, konieczne jest ponadto wdrożenie działań mających na celu ochronę i wzmacnianie retencji wodnej gleb poprzez tworzenie zadrzewień śródpolnych, zachowanie oraz odtworzenie śródpolnych oczek wodnych i mokradeł; utrzymywanie lub odtwarzanie zadarnionych skarp oraz pasów ochronnych o charakterze zakrzewień lub zadrzewień śródpolnych⁵¹.

Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), odpowiada na problemy OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa, jak również na uwarunkowania związane z przynależnością do OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą. Projektowana interwencja jest komplementarna z celami OSI Włocławka zawartymi w *Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie* (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI).

Kierunki działania wraz z propozycją interwencji:

6.1 Rozwój infrastruktury i sieci wodociągowych oraz kanalizacyjnych we wszystkich sołectwach Gminy.

- Przebudowa – modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowości Lubanie,
- Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej z przyłączem wodociągowym,
- Budowa studni głębinowej wraz ze stacją uzdatniania wody,
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz.

6.2 Dostęp do usług mieszkalnych dla osób w trudnej sytuacji życiowej i finansowej.

- Budowa budynku wielorodzinnego w ramach zawiązanej kooperatywy ze Społeczną Inicjatywą Mieszkaniową KNZ Kujawy.

6.3 Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez ochronę wód, powietrza i odpowiedzialne zarządzanie odpadami.

- Demontaż i utylizacja wyrobów zawierających azbest,
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,

⁵¹ Zalecenia wynikają bezpośrednio z Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły.

- Modernizacja lokalnych ciepłowni w obiektach użyteczności publicznej,
- Dofinansowanie kosztów wymiany systemów ogrzewania węglowego na nowe ekologiczne źródła ogrzewania,
- Dofinansowanie do zakupu zbiorników do gromadzenia wód opadowych w miejscu ich powstania,
- Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Przeprowadzenie rocznej (wiosną) kampanii edukacyjno-informacyjnej (w przestrzeni publicznej) mającej na celu promocję zachowań ekologicznych - dot. wzmacniania postaw proekologicznych w zakresie utrzymania porządku, edukacji ekologicznej.

2.3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lubanie

Struktura sieci osadniczej i główne elementy infrastruktury społecznej

W hierarchii sieci osadniczej województwa kujawsko-pomorskiego, Lubanie zostało wskazane jako ośrodek lokalny, który stanowi miejsce koncentracji działalności skierowanych na obsługę mieszkańców gminy. Gmina Lubanie jest gminą wiejską zlokalizowaną w powiecie włocławskim, w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Graniczy z Miastem Włocławek oraz gminami: Brześć Kujawski, Bądkowo, Waganiec oraz Bobrowniki.

W skład gminy wchodzi następujące jednostki osadnicze:

- ośrodek lokalny – siedziba gminy, główny ośrodek administracyjno-usługowy
- podstawowe jednostki osadnicze – miejscowości: Barcikowo, Bodzia, Dąbrówka, Gąbinek, Janowice, Kałęczyn, Kaźmierzewo, Kocia Górka, Kolonia Ustrońska, Kucierz, Mikanowo A, Mikanowo B, Mikorzyn, Probstwo Dolne, Probstwo Górne, Przywieczerzyn, Przywieczerzynek, Sarnówka, Siutków, Tadzín, Ustronie, Włoszyca Lubańska, Zapomnianowo, Zosin.

Na terenie gminy w sposób schematyczny wyznaczono trzy typy obszarów: obszar wielofunkcyjny, obszar aktywności gospodarczej oraz obszar otwarty.

Obszary wielofunkcyjne – obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej, w tym zabudowy mieszkaniowej o charakterze podmiejskim i zagrodowym. Obszary szczególnie predysponowane do rozwoju zabudowy mieszkaniowej wyznaczono w miejscowościach: Lubanie, Mikanowo B, Kucierz, Probstwo Górne, Probstwo Dolne.

Obszary aktywności gospodarczej – obszary zabudowy przemysłowej, usługowej, produkcyjnej, składowej oraz obsługi technicznej zlokalizowane są w południowej i wschodniej części gminy, a także wzdłuż drogi krajowej nr 91. Nie wyklucza się powstania mniejszych obszarów na terenie całej gminy.

Obszary otwarte – strefa błękitno-zielonej infrastruktury pełniąca głównie funkcję przyrodniczą. Na strefę składają się: obszary objęte formami ochrony przyrody, korytarze ekologiczne, kompleksy leśne, doliny rzeczne oraz obszary o funkcji rolniczej.

System powiązań przyrodniczych

Na terenie gminy występują obszary szczególnie cenne przyrodniczo:

- Specjalny Obszar ochrony siedlisk Natura 2000 – Włocławska Dolina Wisły (PLH040039),
- Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 – Dolina Dolnej Wisły (PLB040003),
- Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej.

Ponadto w granicach gminy występuje 8 użytków ekologicznych zlokalizowanych w południowej części gminy.

Zgodnie z opracowaniem mapy korytarzy ekologicznych Instytutu Biologii Ssaków PAN w Białowieży z 2012 roku, przez teren Lubania przebiegają dwa korytarze ekologiczne będące częścią Korytarza Północno-Centralnego Polski:

- Dolina dolnej Wisły – korytarz rzeczny (GKPnC-10B),
- Lasy Włocławsko-Gostynińskie – obszar węzłowy (GKPnC-12).

Korytarze te są istotne dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

Główne korytarze i elementy sieci transportowych

Przez teren gminy Lubanie przebiega następująca infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego:

- autostrada A1 relacji Trójmiasto-Gorzyczki (granica z Republiką Czeską),
- projektowana droga ekspresowa S10 (relacji Szczecin – Naruszewo),
- droga krajowa nr 91 relacji Gdańsk – Siewierz
- linia kolejowa nr 18 (relacji Kutno-Piła) stanowiąca fragment szprychy nr 1 Centralnego Portu Komunikacyjnego: Warszawa – CPK – Płock – Włocławek – Toruń – Bydgoszcz – Kołobrzeg/Koszalin,
- Międzynarodowa Droga Wodna E40 łącząca Morze Bałtyckie z Morzem Czarnym.

Przedstawione powyżej elementy infrastruktury transportowej obsługują następujące kierunki:

- Trójmiasto (ośrodki miejskie i porty), a dalej Skandynawia oraz Azja Południowo-Wschodnia (jedynie w ujęciu towarowym) – obsługiwane m.in. autostradą A1, Międzynarodową Drogą Wodną E40,

- Centralny Port Komunikacyjny, Warszawa, Łódź, Metropolia Górnośląska, Ukraina, Węgry, Kraje Bałkańskie – obsługiwane m.in. autostradą A1, drogą ekspresową S10, linią kolejową nr 18 oraz Międzynarodową Drogą Wodną E40,
- Szczecin, Europa Zachodnia – obsługiwane ciągami: drogą ekspresową S10 i linią kolejową nr 18,
- Środkowe i Zachodnie Pomorze – obsługiwane m.in. linią kolejową nr 18.

Pozostałą sieć komunikacyjną gminy tworzą drogi:

- droga wojewódzka nr 252 – kluczowa dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa,
- droga wojewódzka nr 301,
- drogi powiatowe i gminne.

Główne elementy infrastruktury technicznej

Gmina Lubanie zasilana jest w energię elektryczną z głównego punktu zasilania (GPZ) Włocławek Zachód, jako podstawowego zasilania oraz z GPZ Ciechocinek. Oba punkty zlokalizowane są poza granicami gminy. Przez teren gminy przebiegają cztery linie najwyższych i wysokich napięć:

- 220kV Włocławek – Olsztyn
- 220kV Toruń Elana - Włocławek Azoty
- 220kV Pątnów–Włocławek Azoty
- 110kV Włocławek Azoty – Ciechocinek

Dodatkowo planowana jest linia wysokiego napięcia 110 kV przebiegająca przez miejscowość Kałęczyn.

Gmina Lubanie nie jest zasilana gazem ziemnym przewodowym z krajowego systemu przesyłowego (wyjątkiem jest część wsi Gąbinek), przy czym przez teren Gminy przebiega 5 gazociągów tranzytowych wysokiego ciśnienia oraz kilka krótszych łączących infrastrukturę naziemną. Na terenie gminy, na lewym brzegu Wisły we wsi Gąbinek zlokalizowana jest Tłocznia Gazu Włocławek - jeden z zakładów należących do Systemu Gazociągów Tranzytowych EuRoPol GAZ SA. Na terenie gminy Lubanie zlokalizowana jest stacja gazowa - instalacja osuszania gazu wraz z zespołem przyłączeniowym do gazociągu DN 1000.

Przez teren gminy Lubanie przebiega rurociąg naftowy. Trasa rurociągu obejmuje rurociąg produktów naftowych „PERN” Płock – Zakłady Azotowe Włocławek – Nowa Wieś Wielka

k/Bydgoszczy, rurociąg solanki – Zakłady Azotowe Włocławek – Inowrocław Ø 200. Na terenie gminy planuje się budowę projektowanego rurociągu JURA.

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa

Gmina Lubanie położona jest w obrębie makroobszaru inwestycyjnego wraz z Włocławkiem i Lipnem. Jest to rejonu skupienia funkcjonujących stref gospodarczych, parków przemysłowych i obszarów inwestycyjnych oferujących rezerwy terenowe. Makroobszary inwestycyjne charakteryzują się bardzo dobrą dostępnością komunikacyjną i potencjalną dostępnością przestrzeni inwestycyjnej o zróżnicowanych walorach.

Według koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych województwa kujawsko-pomorskiego przedstawionej w Strategii Przyspieszenia 2030+ gminę Lubanie zaliczono do gmin wymagających wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym.

Kolejnym kluczowym elementem jest występowanie na terenie gminy Lubanie obszaru zasobu gleb najwyższych klas (I-III). Rolnicza przestrzeń produkcyjna w połączeniu z korzystnymi uwarunkowaniami pozarolniczymi stanowi bardzo istotny potencjał i stanowi przewagę konkurencyjną w dziedzinie produkcji żywności.

Obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej identyfikowane na poziomie krajowym

Gmina Lubanie nie wpisuje się w OSI krajowe.

Polityka terytorialna oraz obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej identyfikowane na poziomie regionalnym

Zgodnie z założeniami polityki terytorialnej województwa wynikających z poziomów hierarchicznych sieci osadniczej gmina Lubanie przynależy do MOF Włocławka (poziom III) oraz OPPT Włocławka (poziom IV).

Gmina Lubanie wpisuje się w cztery rodzaje OSI na poziomie regionalnym:

- Miejski Obszar Funkcjonalny Włocławka
- OSI obszarów peryferyjności transportowej
- OSI niedoboru wody dla rolnictwa
- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (identyfikacja w zakresie niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości).

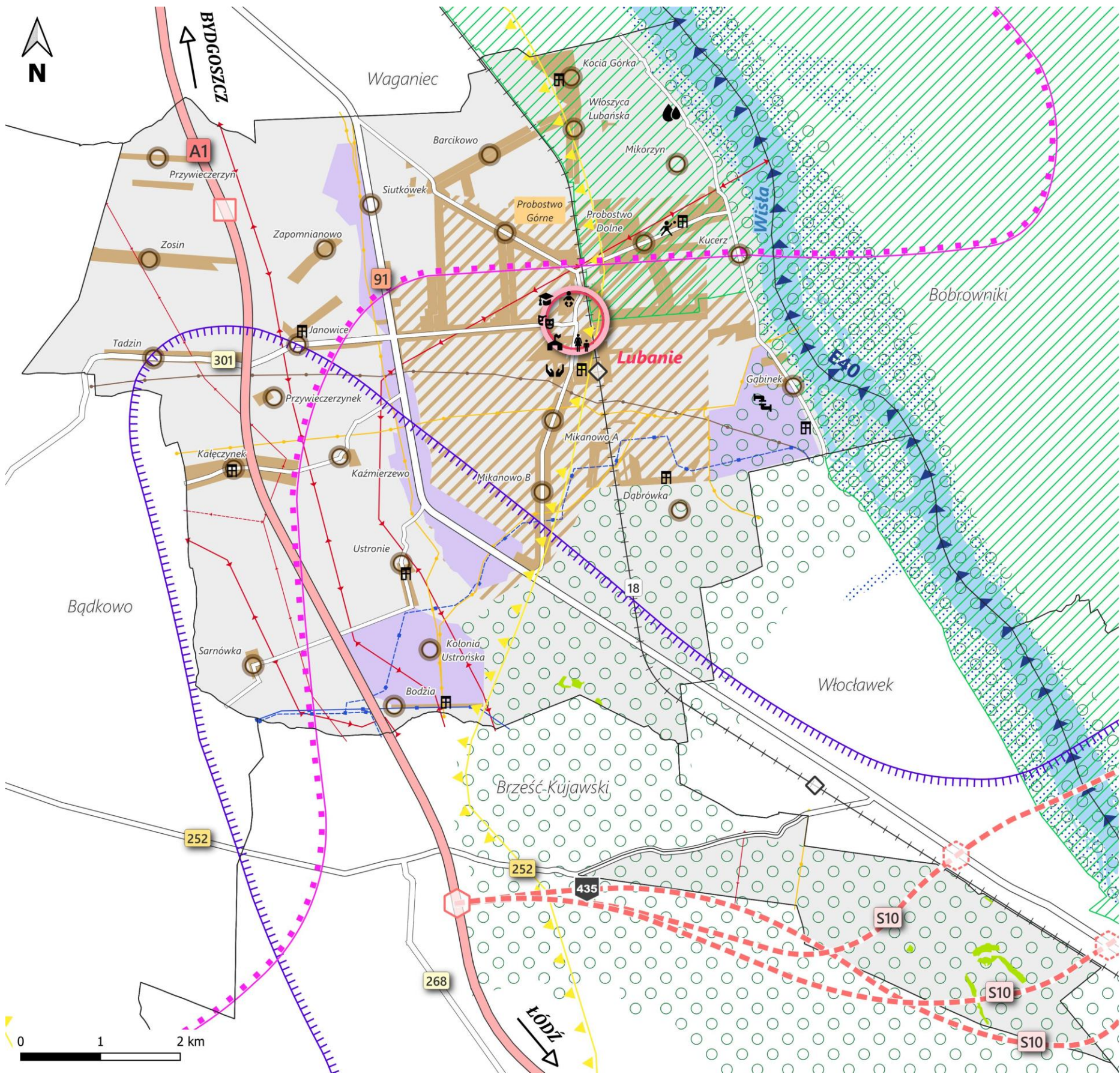
Projekty kluczowe

W Strategii Przyspieszenia 2030+ wskazano następujące projekty kluczowe niezbędne dla przyspieszenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego dotyczące gminy Lubanie:

- Cel główny: Dostępna przestrzeń i czyste środowisko: **Projekt Nr 435** – Budowa S10

Budowa drogi w klasie S, która przebiegać będzie przez cztery województwa – zachodniopomorskie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie i mazowieckie, łącząc ze stolicą kraju ośrodki stołeczne województw – Bydgoszcz, Toruń i Szczecin, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka Bydgoszcz – Toruń. Inwestycja ma na celu poprawę dostępności międzyregionalnej, usprawnienie ruchu oraz zwiększenie bezpieczeństwa.

Grafika 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

SYSTEM OSADNICZY

W hierarchii sieci osadniczej województwa kujawsko-pomorskiego Lubanie zostało wskazane jako ośrodek lokalny

- ośrodek lokalny, siedziba gminy
- podstawowa jednostka osadnicza

schematyczny układ funkcjonalno-przestrzenny:

- obszar wielofunkcyjny
- obszar szczególnie predysponowany do rozwoju zabudowy mieszkaniowej
- obszar aktywności gospodarczej
- obszar otwarty

GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

- Urząd Gminy
- Gminny Ośrodek Kultury
- Centrum Usług Społecznych
- Gminny Park Rozrywki
- Szkoła Podstawowa
- Przedszkole Samorządowe
- Żłobek Gminny
- światlica wiejska

GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- oczyszczalnia ścieków
- tłocznia gazu Włocławek
- linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia
- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia
- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia (projektowana)
- gazociąg wysokoprężny
- rurociąg naftowy
- rurociąg solanki
- rurociąg solanki (projektowany)
- planowany rozwój sieci kanalizacyjnej

SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

- obszar szczególnie cenny przyrodniczo
- korytarze ekologiczne (oprac. przez IBS PAN w Białowieży, 2012 r.)
- użytki ekologiczne
- rzeka Wisła
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią

PROJEKTY KLUCZOWE:

Projekty wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku:

- 435 Budowa S10

GŁÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH

Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa:

- A1 autostrada A1
- 91 droga krajowa nr 91
- S10 projektowana droga ekspresowa S-10 (warianty)
- linia kolejowa nr 18
- Międzynarodowa Droga Wodna E40

Pozostałe elementy systemu transportowego:

- 252 droga wojewódzka nr 252 (kluczowa dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa)
- 301 pozostałe drogi wojewódzkie
- drogi powiatowe
- MOP (Miejsce Obsługi Podróżnych)
- węzeł drogowy
- projektowany węzeł drogowy (wariant)
- stacja kolejowa

KLUCZOWE ELEMENTY BUDUJĄCE POTENCJAŁ PONADREGIONALNY I PRZEWAGI KONKURENCYJNE WOJEWÓDZTWA

- makroobszar inwestycyjny (schemat)
- obszar zasobu gleb najwyższych klas (schemat)

Gminę Lubanie zaliczono do gmin wymagających wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym w Koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych województwa kujawsko-pomorskiego

OBSZARY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA SYTUACJI PROBLEMOWEJ IDENTYFIKOWANE NA POZIOMIE KRAJOWYM

Gmina Lubanie nie wpisuje się w OSI identyfikowane na poziomie krajowym

POLITYKA TERYTORIALNA ORAZ OBSZARY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA SYTUACJI PROBLEMOWEJ IDENTYFIKOWANE NA POZIOMIE REGIONALNYM

- obszar peryferyjności transportowej

Gmina Lubanie wpisuje się w cztery rodzaje OSI na poziomie regionalnym:

- Miejski Obszar Funkcjonalny Włocławka
- OSI obszarów peryferyjności transportowej
- OSI niedoboru wody dla rolnictwa
- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (identyfikacja w zakresie niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości)

Zgodnie z założeniami polityki terytorialnej województwa wynikających z poziomów hierarchicznych sieci osadniczej gmina przynależy do MOF Włocławka (poziom III) oraz OPPT Włocławka (poziom IV)

2.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Poniżej określono kluczowe kierunki zmian i zasady w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Lubanie, w odniesieniu do wypracowanej w ramach Strategii wizji jej rozwoju w perspektywie 2034 r.

I KIERUNKI ZMIAN

1. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Dążenie do wytworzenia zwartej, spójnej i harmonijnej struktury przestrzennej gminy i zapobieganie rozpraszaniu zabudowy, w tym poprzez dogęszczanie i uzupełnianie ciągów zabudowy oraz racjonalne zagospodarowywanie dostępnej przestrzeni i obiektów np. poprzez modernizację i nadawanie nowych funkcji zdegradowanym i/lub nieużytkowanym budynkom i lokalom).
- Poprawa standardu i estetyki przestrzeni publicznych, w tym dążenie do zapewnienia funkcjonalności i bezpieczeństwa miejsc spotkań lokalnej społeczności.
- Rozwój i poprawa standardu terenów zabudowanych w celu zapewnienia dogodnych warunków zamieszkania – optymalne wyznaczanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego oraz z uwzględnieniem zasad służących adaptacji do zmian klimatu.
- Uzbrajanie terenów pod zabudowę w niezbędną infrastrukturę oraz zapewnianie ich dostępności komunikacyjnej.
- Dążenie do zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej w strukturze zagospodarowania terenu.
- Dążenie do wzmacniania powiązań funkcjonalno-przestrzennych z rdzeniem i pozostałymi gminami MOF Włocławka.
- Dążenie do zapewnienia dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości, w tym poprzez efektywne wykorzystanie terenów położonych w okolicach drogi krajowej, dróg wojewódzkich i autostrady oraz w sąsiedztwie Miasta Włocławek do prowadzenia działalności gospodarczej przez lokalnych przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów.
- Dążenie do tworzenia warunków do wykorzystania gruntów ornych najniższych klas bonitacyjnych do rozwoju funkcji nierolniczych, w tym przede wszystkim: bazy turystycznej, mieszkalnictwa, sportu i rekreacji, usług, rzemiosła i produkcji nieuciążliwej.

- Zagospodarowanie poszczególnych terenów funkcjonalnych z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych związanych z położeniem Gminy Lubanie w zasięgu obszarów objętych ochroną. Pod uwagę należy brać m.in. warunki hydrologiczne i hydromorfologiczne zbiorników, strefy ochronne z zakazem zabudowy oraz odpowiednie wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną w celu minimalizacji negatywnego oddziaływania na przedmiot ochrony danego obszaru.
- Ograniczenie zabudowy w strefach ochronnych cmentarzy, na obszarach objętych ochroną przyrody, na terenach zagrożeń geologicznych, na terenach lasów, na terenach występowania gleb wysokich klas bonitacyjnych i gleb organicznych, w strefach ochronnych ujęć wody, na terenach występowania udokumentowanych złóż surowców, na terenach objętych ochroną konserwatorską oraz obszarach w granicy terenu ochronnego ujęcia wody „Zazamcze”.
- Wyłączenie z zabudowy terenów zamkniętych, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, terenów osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów objętych zakazem lokalizowania obiektów budowlanych określonych w Uchwale nr XI/257/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej (Dz. Urz. z 2019 r. poz. 6119).

2. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Systemy komunikacji

- Budowa, rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego oraz dalszy jego rozwój w oparciu o drogi wojewódzkie nr 301, 252, drogę krajową nr 91 oraz autostradę A1, a także linię kolejową nr 18. Dostosowywanie parametrów sieci dróg do odpowiednich dla funkcji drogi klas technicznych oraz uzupełnianie podstawowych ciągów komunikacyjnych poprzez sukcesywną rozbudowę sieci dróg powiatowych i gminnych dla poprawy spójności regionu i zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- Kształtowanie spójnej sieci ścieżek i dróg rowerowych jako systemu uzupełniającego układ drogowy i wspierającego mikromobilność.
- Dążenie do poprawy dostępności komunikacyjnej gminy oraz tworzenie warunków dla sprawnego i bezpiecznego przemieszczania się ludzi i towarów przy jednoczesnym minimalizowaniu negatywnego wpływu na środowisko naturalne.

Infrastruktura techniczna

- Sukcesywna rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej poprzez budowę, wymianę i renowację wyeksploatowanych odcinków sieci i urządzeń, w tym:
 - Przebudowa – modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowości Lubanie,

- Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej z przyłączem wodociągowym,
 - Budowa studni głębinowej wraz ze stacją uzdatniania wody,
 - Rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
 - Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz.
- Zakłada się docelowe wyposażenie w niezbędną infrastrukturę techniczną wszystkich terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w tym poprzez podłączenie obiektów do zbiorczej kanalizacji oraz sieci wodociągowej, gdy występują odpowiednie do tego warunki techniczne. Dla terenów zabudowy położonych poza zasięgiem zbiorczych układów kanalizacyjnych, gdzie kanalizacja zbiorcza jest ekonomicznie i technicznie nieuzasadniona zakłada się stosowanie lokalnych urządzeń kanalizacyjnych: kanalizacji bezodpływowej i przydomowych oczyszczalni ścieków (z wyłączeniem ich lokalizacji w obrębie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią).
- Modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej wraz z rozwojem terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i terenów aktywności gospodarczej, w tym budowa nowych i modernizacja istniejących linii elektroenergetycznych i stacji transformatorowych.
- Dalsza rozbudowa sieci telekomunikacyjnych w formie tradycyjnej oraz z wykorzystaniem nowych technologii, w tym rozbudowa i modernizacja infrastruktury światłowodowej i docelowo objęcie całej gminy zintegrowanym systemem połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z uwzględnieniem wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.
- Rozwój wszystkich obiektów obsługi technicznej gminy, a w szczególności wodno-kanalizacyjnej, energetycznej i ciepłowniczej, w tym obiektów kubaturowych, z uwzględnieniem obecnego i prognozowanego zapotrzebowania na usługi komunalne w gminie.

Infrastruktura społeczna

- Rozwój podstawowych usług publicznych ukierunkowany na koncentrację usług podstawowych i centrotwórczych w miejscowości Lubanie.
- Dążenie do zapewnienia dobrej dostępności czasowej i przestrzennej podstawowych usług.
- Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w tym w obrębie linii brzegowej rzeki Wisły, w tym lokalizacja obiektów i urządzeń służących obsłudze ruchu turystycznego z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego.
- Rozwój infrastruktury społecznej, w tym poprzez modernizację i rozbudowę miejsc spotkań mieszkańców, takich jak m.in. świetlice wiejskie czy budynek Gminnego Ośrodka Kultury.

- Sukcesywne porządkowanie terenów zieleni i zagospodarowywanie terenów publicznych na cele społeczne, integracyjne, sportowo-rekreacyjne.
- Uwzględnianie w procesie zagospodarowywania terenów potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności, w tym osób ze szczególnymi potrzebami oraz dążenie do niwelowania barier architektonicznych i komunikacyjnych ograniczających dostęp do przestrzeni i obiektów tej grupy społecznej.

II ZASADY

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Należy dążyć do ograniczania negatywnego oddziaływania prowadzonych działalności i istniejącego zainwestowania (mieszkaniowego, usługowego, produkcyjnego, związanego z gospodarką rolną) na środowisko i zdrowie ludzi.
- Należy dążyć do poprawy jakości wód i gleb, w tym poprzez podnoszenie standardu systemu gospodarki wodno-ściekowej.
- Należy dążyć do poprawy jakości powietrza, w tym poprzez termomodernizację obiektów w celu poprawy ich efektywności energetycznej oraz modernizację lub wymianę istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na nowoczesne kotły opalane paliwem gazowym, płynnym lub biomasą.
- Należy dążyć do zachowania właściwej gospodarki wodnej, w tym poprzez wspieranie retencji wodnej i renaturalizacji rzek oraz wdrażanie rozwiązań gwarantujących ochronę zasobów wodnych, a także realizację celów ochrony wód i celów środowiskowych zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne i wytycznymi wynikającymi z Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.
- Dla urządzeń melioracji wodnych szczegółowych obowiązuje nakaz ich utrzymania przez właścicieli gruntów, w granicach których się znajdują.
- Należy prowadzić czynną ochronę enklaw leśnych, terenów bagiennych i mokradeł, istniejących stawów i starorzeczy jako ważnych elementów systemu retencji wodnej, retencji szaty roślinnej, retencji glebowej i gruntowej.
- Należy dążyć do likwidacji wyrobów azbestowych z terenu gminy.
- Należy dążyć do ochrony i renaturalizacji ciągów i połączeń ekologicznych - zachowania istniejących struktur umożliwiających połączenie siedlisk terenami umożliwiającymi bezpieczne przemieszczanie się zwierząt oraz tworzenia nowych połączeń.
- W procesie kształtowania i przekształcania struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy obowiązują zasady zachowania bogactwa i różnorodności krajobrazowej, w tym poprzez

zachowanie zwartych kompleksów zieleni, śródlądowych łąk, bagien, nieużytków i innych otwartych powierzchni.

- W odniesieniu do krajobrazu gminy Lubanie obowiązują zasady realizacji zagospodarowania uwzględniające priorytet zachowania i wyeksponowania naturalnych elementów krajobrazu w kompozycjach urbanistycznych i przestrzennych.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Należy dążyć do ochrony krajobrazu kulturowego gminy, w tym m.in. poprzez respektowanie historycznych układów zabudowy, projektowanie nowych obiektów w nawiązaniu do tradycyjnego charakteru zabudowy lub w innych formach harmonizujących z krajobrazem kulturowym.
- Należy dążyć do zachowania historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektów wpisanych do rejestru i gminnej ewidencji zabytków oraz utrzymania (ewentualnie rewaloryzacji) ich otoczenia zgodnie z historycznym zagospodarowaniem. Wszelkie działania przy zabytkach należy prowadzić zgodnie z przepisami szczególnymi Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a prace przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
- Zagospodarowanie obiektów zabytkowych na nową funkcję należy prowadzić z uwzględnieniem zachowania ich walorów zabytkowych.
- Dla stref ochrony konserwatorskiej obowiązuje nakaz zachowania historycznego rozplanowania ulic, linii zabudowy, usytuowania na działce i wysokości budynków.
- W odniesieniu do nowej zabudowy należy stosować zasadę dobrej kontynuacji miejscowej tradycji budowlanej w zakresie skali, bryły, geometrii dachu oraz usytuowania na działce. Nowa zabudowa musi być harmonijnie wkomponowana w krajobraz.
- Należy dążyć do czynnego wspierania działań zmierzających do utrzymania lub przywrócenia jak najlepszego stanu terenom i obiektom o wysokiej wartości kulturowej lub zabytkowej wskazanym przez instytucje powołane do opieki na danym terenie.

3. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130)

Na terenie gminy Lubanie nie wyznacza się terenów pod lokalizację obiektów handlu wielkopowierzchniowego. Ewentualna lokalizacja ww. obiektów możliwa jest na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

4. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Inwestycje celu publicznego mogą być lokalizowane w gminie Lubanie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, podejmowanych zgodnie z procedurą, którą określają aktualne przepisy.

Należy dążyć do minimalizowania ewentualnych zagrożeń powodowanych przez inwestycję celu publicznego.

W polityce przestrzennej gminy należy uwzględniać planowane lokalizacje:

- Zadań o znaczeniu krajowym:
 - ochrona gruntów rolnych o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze,
 - przebudowa drogi krajowej nr 91 (w trakcie realizacji),
 - modernizacja linii kolejowej nr 18 (w trakcie realizacji),
 - modernizacja dróg wodnych na rzece Wiśle;
- zadań o znaczeniu wojewódzkim:
 - zachowanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość między obszarami prawnie chronionymi, w tym w dolinie Wisły i dolinie Noteci (w trakcie realizacji),
 - przebudowa drogi wojewódzkiej nr 301 (w trakcie realizacji),
 - przebudowa drogi wojewódzkiej nr 252 (w trakcie realizacji).

5. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (za wyjątkiem elektrowni wiatrowych) o mocy przekraczającej 500 kW dopuszcza się na terenach przeznaczonych na ten cel w obowiązujących aktach prawa miejscowego.
- W przypadku lokalizacji farm fotowoltaicznych należy wprowadzać strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.
- Zaleca się stosowanie kolektorów słonecznych do pozyskania energii dla potrzeb uzyskania ciepłej wody i do ogrzewania pomieszczeń w gospodarstwach domowych.
- Prace związane z budową farm fotowoltaicznych oraz prace związane z ich naprawami eksploatacyjnymi o większej skali należy wykonywać poza okresem lęgowym.

6. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Zakazuje się lokalizowania na terenie gminy zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, zgodnie z przepisami odrębnymi.
- W przypadku lokalizacji nowych zakładów produkcyjnych należy stosować rozwiązania techniczne minimalizujące uciążliwości wynikające z prowadzonej działalności i jej negatywne

skutki na środowisko oraz dążyć do tworzenia naturalnych izolacji poszczególnych form gospodarowania przestrzenią od terenów przyległych, w tym m.in. poprzez wprowadzanie zieleni niskiej i wysokiej.

7. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

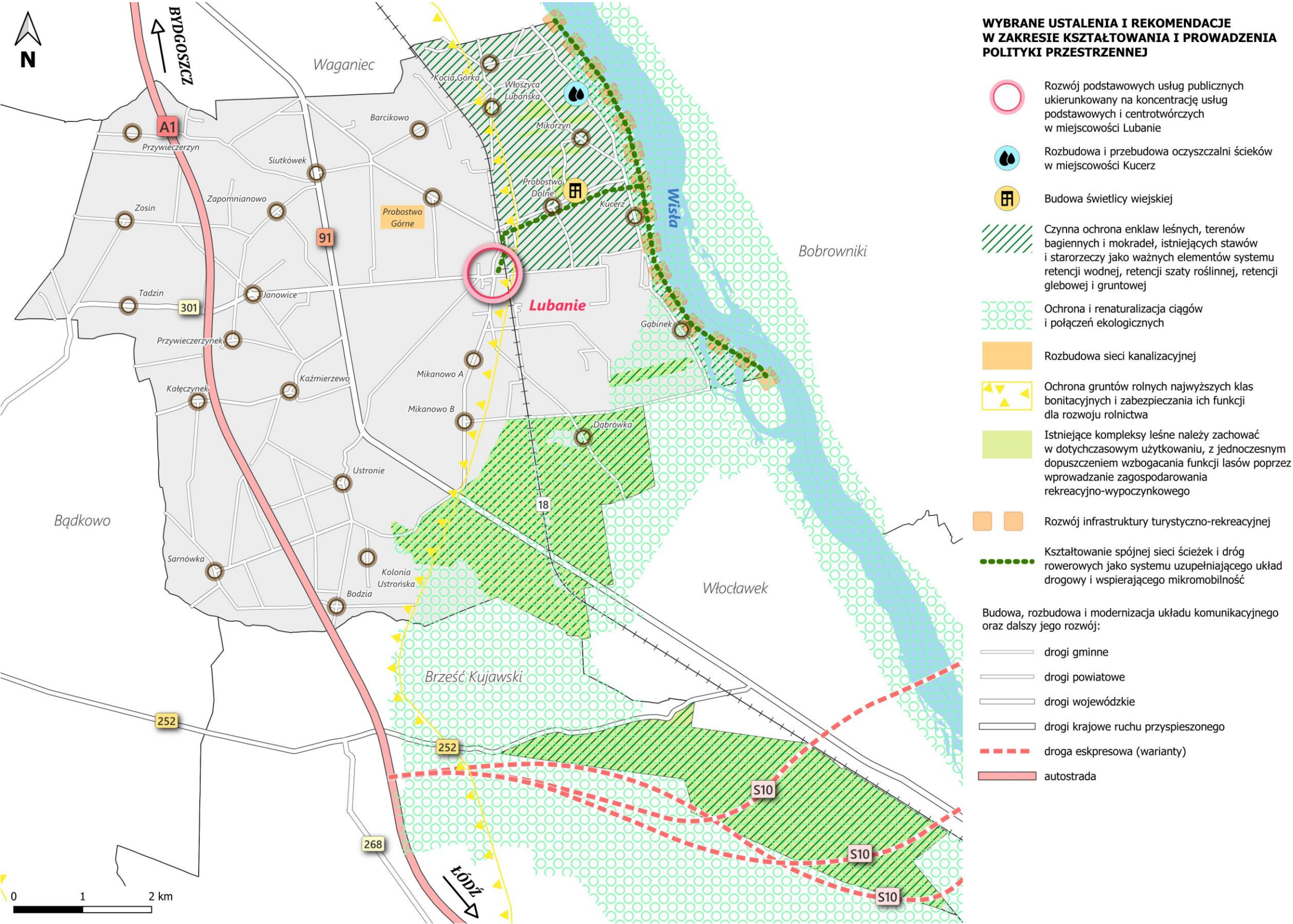
- Należy dążyć do ochrony gruntów rolnych najwyższych klas bonitacyjnych i zabezpieczania ich funkcji dla rozwoju rolnictwa.
- Należy dążyć do rozwoju rolnictwa na obszarach o korzystnych warunkach naturalnych, w tym z wykorzystaniem nowych technologii w produkcji roślinnej i zwierzęcej (rolnictwo ekologiczne) oraz rozwoju agroturystyki jako potencjału do aktywizacji gospodarki rolnej na obszarach o atrakcyjnych warunkach przyrodniczo-krajobrazowych. Rolniczą przestrzeń produkcyjną należy wykorzystywać z dostosowaniem kierunków produkcji, jej intensywności, kultury rolnej do walorów i ograniczeń przyrodniczych.
- Należy dążyć do przeciwdziałania niedoborom wody w rolnictwie.
- Rekomenduje się powiększanie zasobów leśnych poprzez zalesianie gruntów o najniższej przydatności dla rozwoju rolnictwa zgodnie z przepisami odrębnymi. Przy zalesianiu gruntów rolnych należy dążyć do tworzenia zwartych kompleksów leśnych oraz unikać zalesiania niewielkich działek znajdujących się w dużej odległości od istniejących kompleksów.
- Istniejące kompleksy leśne należy zachować w dotychczasowym użytkowaniu, z jednoczesnym dopuszczeniem wzbogacania funkcji lasów poprzez wprowadzanie zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego tj. leśnych ścieżek przyrodniczych, tras rowerowych, urządzeń turystycznych.
- System zieleni i kompleksów leśnych należy kształtować w oparciu o gatunki rodzime.
- Należy zapobiegać degradacji i zanieczyszczaniu lasów.

8. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji należy dostosowywać do współczesnych standardów funkcjonalno-przestrzennych oraz pełnienia funkcji współczesnych, zwłaszcza: społecznych, kulturowych, edukacyjnych, gospodarczych i turystycznych
- Należy dążyć do sukcesywnej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, rekultywację których przeprowadza się zgodnie z kierunkami określonymi w odpowiedniej decyzji starosty.

Dopuszcza się następujące kierunki rekultywacji: gromadzenie odpadów nieuciążliwych, kierunek rolny, leśny lub wodny.

Grafika 7Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

2.5 Rezultaty planowanych działań

Poniżej przedstawiono katalog wskaźników, które będą podlegały monitoringowi w celu określenia poziomu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Lubanie na lata 2025-2034.

Dla każdego ze wskaźników określono oczekiwaną tendencję, a więc sposób, w jaki będzie się zmieniała wartość wskaźnika (wzrost/spadek) w wyniku realizacji założeń Strategii. Dla niektórych wskaźników możliwe było określenie wartości bazowej – są to bowiem dane odnotowywane rokrocznie w statystyce publicznej (BDL GUS / CEIDG). Dzięki temu ich monitoring będzie ciągły i pozwoli na porównanie jego wyników w dłuższej perspektywie (również w latach poprzedzających wdrożenie Strategii). Dla pozostałych wskaźników nie przyjęto wartości bazowych ze względu na fakt, że realizacja zadań, których dotyczą dane wskaźniki, rozpocznie się bowiem dopiero po przyjęciu Strategii (2025) i od tego momentu prowadzony będzie monitoring.

Tabela 3 Wskaźniki monitoringu

Nazwa kierunku działania	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2025)	Oczekiwany rezultat (2034)	Tendencja	Źródło danych
1.1 Przekształcenie dotychczasowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych	Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Lubanie na podstawie zrealizowanej diagnozy społecznej (ocena potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w obszarze usług społecznych).	0	1	wzrostowa	Urząd Gminy, CUS
1.2 Rozwój usług kulturalnych na terenie Gminy Lubanie.	Adaptacja dawnego budynku przedszkola na potrzeby biblioteki publicznej (wraz z przeniesieniem zbiorów).	0	1	wzrostowa	Urząd Gminy, biblioteka
2.1 Poprawa dostępności i podniesienie jakości usług edukacyjnych.	Wskaźnik skolaryzacji na poziomie szkolnictwa podstawowego	72,8% (2023)	83% ⁵²	wzrostowa	GUS BDL
2.2 Poprawa dostępności i podniesienie jakości usług zdrowotnych	Utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego w ramach Centrum Usług Społecznych	0	1	wzrostowa	Urząd Gminy, CUS
3.1 Wsparcie rozwoju zrównoważonego rolnictwa	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu zrównoważonego rolnictwa prowadzona we współpracy z podmiotem zewnętrznym.	0	8	wzrostowa	Urząd Gminy
3.2 Wsparcie rozwoju lokalnej mikro-przedsiębiorczości i firm rodzinnych	Liczba zarejestrowanych <u>aktywnych</u> podmiotów gospodarczych, które mają główne miejsce prowadzenia działalności w Gminie Lubanie	154 (2023)	200	wzrostowa	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
4.1 Poprawa bezpieczeństwa w obszarze infrastruktury drogowej	Liczba <u>nowo</u> wybudowanych/ przebudowanych chodników dla pieszych [km]	0	5	wzrostowa	Urząd Gminy

⁵² Zakłada się osiągnięcie wartości wskaźnika równego wartości na poziomie całego powiatu w roku 2023.

Nazwa kierunku działania	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2025)	Oczekiwany rezultat (2034)	Tendencja	Źródło danych
4.2 Usprawnienie transportu publicznego	Liczba <u>nowych</u> kursów, które są realizowane w ramach istniejących lub nowych linii komunikacyjnych.	0	10	wzrostowa	Urząd Gminy
5.1 Rozwój terenu sportowo-rekreacyjnego (tzw. Park Rozrywki) na terenie miejscowości Probstowo Dolne	Powstanie nowej świetlicy wiejskiej przy Parku Rozrywki.	0	1	wzrostowa	Urząd Gminy
5.2 Utworzenie terenów rekreacyjnych wzdłuż Wisły	Liczba <u>nowo</u> powstałych dróg/ścieżek rowerowych wzdłuż rzeki Wisły [km]	0	10	wzrostowa	Urząd Gminy
5.3 Budowa nowych placów zabaw zlokalizowanych w pobliżu świetlic wiejskich	Liczba <u>nowo</u> powstałych placów zabaw na terenie Gminy (w tym w pobliżu świetlic wiejskich)	0	4	wzrostowa	Urząd Gminy
6.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury i sieci wodociągowych oraz kanalizacyjnych	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Lubanie.	41,2% (2023)	50%	wzrostowa	Urząd Gminy
6.2 Dostęp do usług mieszkalnych dla osób w trudnej sytuacji życiowej i finansowej	Liczba mieszkań socjalnych w zasobie Gminy Lubanie.	0	10	wzrostowa	Urząd Gminy
6.3 Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez ochronę wód, powietrza i odpowiedzialne zarządzanie odpadami	Liczba nowo przyznanych dotacji na zakup przydomowych zbiorników wód opadowych	0	120	wzrostowa	Urząd Gminy
	Liczba nowo przyznanych dotacji na wymianę systemu ogrzewania (z węglowego na ekologiczne)	0	200	wzrostowa	Urząd Gminy

Źródło: opracowanie własne

Rozdział 3. System wdrażania Strategii

3.1 Proces wdrażania Strategii

Na system zarządzania Strategią składa się szereg procesów, których realizacja wymaga zaangażowania różnych podmiotów o konkretnych kompetencjach. Podział realizacji działań zaplanowanych w Strategii zapewni ciągłość prowadzonych prac oraz maksymalizację ich efektywności. Jest on również konieczny ze względu na zróżnicowany poziom oraz zakres odpowiedzialności podmiotów.

Kluczowe znaczenie w stymulowaniu realizacji Strategii posiadają Wójt Gminy oraz Rada Gminy. Wdrażanie Strategii polega na realizacji programów i projektów, które tworzone są w oparciu o cele Strategii i uchwalany rokrocznie budżet. Warunkiem skuteczności rozwiązywania istniejących problemów będzie realizacja projektów zgodnych z przyjętymi w niniejszej Strategii kierunkami działań. Kluczowe procesy związane z systemem wdrażania Strategii oraz wytyczne odnoszące się do odpowiedzialności za ich uruchomienie i realizację przedstawiono poniżej.

Tabela 4 Podział odpowiedzialności w procesie wdrażania strategii

Proces wdrażania Strategii	Podmiot odpowiedzialny
Przygotowanie projektu Strategii oraz projektów zmian w Strategii.	Wójt Gminy Lubanie przy współpracy struktur Urzędu Gminy Lubanie, w uzgodnieniu z Radą Gminy (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców)
Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii.	Wójt Gminy Lubanie przy współpracy struktur Urzędu Gminy Lubanie i instytucji samorządowych
Ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Strategii.	Wójt Gminy Lubanie
Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, etc.) oraz działania lobbingowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym.	Wójt Gminy Lubanie
Zapewnienie zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska.	Wójt Gminy i struktury Urzędu Gminy Lubanie

Proces wdrażania Strategii	Podmiot odpowiedzialny
Zatwierdzanie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań.	merytoryczne komórki Urzędu Gminy Lubanie, Rada Gminy.
Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej.	Skarbnik, Wójt Gminy Lubanie, Rada Gminy
Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń Strategii.	Wójt Gminy Lubanie, przy współpracy struktur Urzędu Gminy Lubanie wraz z jednostkami organizacyjnym
Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty.	merytoryczne komórki Urzędu Gminy i Wójt Gminy Lubanie

Źródło: opracowanie własne

3.2 Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii

Monitoring Strategii polega na systematycznej ocenie realizowanych zadań. Pełni bardzo ważną rolę w procesie realizacji Strategii, ponieważ pozwala na wprowadzenie ewentualnych zmian na jak najwcześniejszym etapie w przypadku wystąpienia ewentualnych nieprawidłowości. Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie w oparciu o katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 2.5 *Rezultaty planowanych działań* (II Część strategiczna). Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii. Sprawozdanie z monitoringu zostanie sporządzone co najmniej 3 razy w okresie obowiązywania strategii.

Z procesem monitoringu nieodzownie związana jest ewaluacja. Ma ona na celu ocenę zasadności i skuteczności podejmowanych działań pogłębioną o jakościową identyfikację przyczyn i określenie wpływu zmieniających się uwarunkowań. Poza ewaluacją końcową (ex-post), zasadne jest przeprowadzenie ewaluacji w połowie okresu programowania (mid-term)⁵³. Głównym celem ewaluacji mid-term będzie uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji Strategii). Ocena końcowa zaś (ex-post) ostatecznie zweryfikuje czy osiągnięto cele, przyjętą wizję

⁵³ Ewaluacja może być wykonywana zewnętrznie, jak i wewnętrznie.

i misję. Ewaluacja ex-post stanowić będzie zarazem bazę w celu podjęcia prac nad opracowaniem strategii na kolejny horyzont czasowy.

Aktualizacja dokonywana będzie w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie Gminy, bądź w jej otoczeniu - w tym w ramach ZIT WŁOF. Zalecenia w zakresie aktualizacji Strategii na kolejne lata formułowane będą na podstawie raportów ewaluacyjnych. Aktualizacja Strategii procedowana będzie zgodnie z trybem Uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Lubanie na lata 2025-2034. Decyzja o aktualizacji dokumentu dokonywana będzie przez Wójta Gminy Lubanie we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Gminy.

3.3 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 jest nadrzędnym elementem polityki rozwojowej Gminy z uwagi na fakt, iż określa kompleksowo kierunki jej rozwoju. Ze względu na ogólny, interdyscyplinarny charakter opracowania, stanowi podstawę do sporządzania dokumentów wykonawczych. Jako dokumenty wykonawcze należy rozumieć plany i programy funkcjonujące w Gminie, zarówno obowiązkowe, jak i fakultatywne. Znajdują się wśród nich m.in. dokumenty planistyczne (np. Plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego), plany rozwoju i modernizacji infrastruktury sieciowej, programy ochrony środowiska, czy też gminne programy wspierania polityki społecznej.

Zawarte w Strategii cele powinny zostać skonkretyzowane i realizowane przy pomocy dokumentów wykonawczych z uwzględnieniem następujących zasad:

- Dokumenty powinny być sformułowane w możliwie przejrzystym języku, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie;
- Każdy dokument należy poddać konsultacjom zgodnie z regulacjami wewnętrznymi;
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej Strategii;
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

3.4 Finansowanie Strategii

Wdrażanie założeń Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 będzie wymagało zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy. Finansowanie zadań wynikających z przyjętych założeń/kierunków będzie pochodzić z różnych źródeł, wśród nich należy wymienić:

- Środki własne JST (środki pochodzące z budżetu gminy). Środki własne JST zabezpieczą zarówno całkowite finansowanie niektórych inwestycji, jak również będą stanowiły wkład własny w przypadku realizacji zadań współfinansowanych ze środków UE i innych źródeł;
- Skarb Państwa – m.in. środki celowe w ministerstwach, zwłaszcza w Ministerstwie Sportu i Turystyki, Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwie Infrastruktury, Ministerstwo Rozwoju i Technologii;
- Środki funduszy celowych w tym: Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Krajowego Planu Odbudowy, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, etc.
- Środki pozyskane z Unii Europejskiej - środki finansowe pochodzić będą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji oraz z budżetu Wspólnej Polityki Rolnej. W przypadku Gminy Lubanie mowa więc o takich źródłach finansowania jak:
 - Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027,
 - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021–2027 (PROW),
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS),
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG),
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC),
- Środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Możliwości finansowe Gminy oceniono korzystnie. Saldo dochodów i wydatków ogółem wyniosło w 2022⁵⁴ roku w zaokrągleniu 3,2 mln zł.

Na podstawie analizy wydatków inwestycyjnych (wydatki majątkowe) poniesionych przez Gminę Lubanie między 2020 a 2022 rokiem, wyznaczono ramy finansowe Strategii. Jak widać w poniższej tabeli, Gmina dysponuje dużym zapleczem inwestycyjnym (% realizacji planu rocznego).

Tabela 5 Wydatki majątkowe Gminy Lubanie w latach 2020-2022

Rok	łączna suma wydatków majątkowych [zł] ⁵⁵	% realizacji planu rocznego
2020	3 691 620 zł	92,45%
2021	5 792 776 zł	72,97%
2022	8 402 955 zł	84,98%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań o nadwyżce/ deficycie jednostki samorządu terytorialnego za lata 2020, 2021 i 2022 (brak danych za 2023 i 2024).

Szacuje się, że łączna wartość wydatków ponoszonych na realizację Strategii w dziewięcioletnim okresie jej obowiązywania wynosić będzie ok. 90 mln zł, przy założeniu wykonania minimum 90% przyjętego planu rocznego oraz odrębnie uwzględniając wydatki bieżące (m.in. na oświatę czy pomoc społeczną). Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową.

3.5 Ewaluacja ex-ante

Ewaluacja ex-ante oznacza ocenę zapotrzebowania na konkretne działania przeprowadzoną przed ich wdrożeniem. Konieczność realizacji tego typu ewaluacji wynika z przepisów ustawy o samorządzie gminnym. Wśród podstawowych kryteriów ewaluacji ex-ante wskazuje się na: kompletność, trafność, skuteczność, efektywność oraz spójność.

Kryterium kompletności odnosi się do faktu zawarcia w Strategii obligatoryjnych elementów, wskazanych w art. 10e Ustawy o samorządzie gminnym⁵⁶ z uwzględnieniem kwestii społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych. Projekt Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 został sporządzony w formie zarówno tekstowej, jak i graficznej zgodnie z ww. wymogami ustawowymi, na co wskazuje poniższa tabela.

⁵⁴ Brak pełnych danych za rok 2023 (w 2023 sprawozdanie budżetowe obejmuje I i II kwartał).

⁵⁵ Zaokrąglono do pełnych złotych.

⁵⁶ Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.

Tabela 6 Zestawienie obligatoryjnych elementów strategii rozwoju

Obligatoryjne elementy strategii rozwoju	Projekt Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034
Wnioski z diagnozy przeprowadzonej na potrzeby strategii	W podrozdziale 1.5 dokumentu zawarto wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lubanie z przygotowanej na potrzeby strategii (pełna diagnoza stanowi załącznik do niniejszego dokumentu).
Cele strategiczne rozwoju i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia	W podrozdziale 2.2 Strategii określono cele strategiczne Gminy wraz z priorytetowymi kierunkami rozwoju dla ich osiągnięcia.
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lubanie został zawarty w podrozdziale 2.3. Prezentuje on wizję rozwoju Gminy przy uwzględnieniu jej wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, wniosków z diagnozy oraz specyfiki lokalnej.
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	W podrozdziale 2.4 Strategii zawarto ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.
Rezultaty planowanych działań	Projekt Strategii Rozwoju Gminy Lubanie 2025-2034 zawiera zestawienie oczekiwanych rezultatów planowanych działań w ujęciu wskaźnikowym (podrozdział 2.5).
Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	W podrozdziale 1.3 określono komplementarność projektu Strategii Rozwoju Gminy Lubanie na lata 2025-2034 wobec dokumentów wyższego szczebla, opisano ponadto Obszary Strategicznej Interwencji i wskazano zakres planowanych w ich ramach działań.
System wdrożenia strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	W podrozdziałach kolejno 3.1, 3.2 i 3.3 wypracowano system realizacji, opisano zasady monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii oraz zawarto wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.
Źródła finansowania strategii	Podrozdział 3.4 zawiera informacje dotyczące źródeł finansowania realizacji założeń Strategii.

Źródło: opracowanie własne

W zakresie trafności, analiza dotyczy adekwatności przewidzianych celów względem problemów i wyzwań, które zidentyfikowano w Gminie. Z przeprowadzonej ewaluacji ex-ante wynika, że zaproponowane cele oraz kierunki działania, przedstawione w podziale na trzy wymiary - społeczny, gospodarczy i przestrzenny – zostały trafnie dobrane i są adekwatne do zidentyfikowanych problemów oraz wyzwań stawianych przed Gminą Lubanie. Nacisk postawiono m.in. na rozwój społeczny, w ramach którego przewiduje się dokonane zostało przekształcenie obecnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na Centrum Usług Społecznych, co wiąże się z poszerzeniem wachlarza oferty wsparcia społecznego i zdrowotnego dla mieszkańców. Z uwagi na prognozowany dalszy napływ ludności miejskiej na tereny Gminy Lubanie (przy jednoczesnym uwzględnieniu

obserwowanego na poziomie kraju wzrostu zapotrzebowania na nieruchomości w gminach sąsiadujących z miastami powiatowymi) kluczowe stają się inwestycje związane z rozwojem infrastruktury komunalnej (sieć wodociągowa i kanalizacyjna) oraz transportowej (wraz z zapewnieniem wysokiego poziomu bezpieczeństwa drogowego). Działaniem zarówno wymaganym, jak i koniecznym dla przyjętej misji i wizji Gminy jest opracowanie szczegółowego Planu Ogólnego, którego celem jest wsparcie samorządu w zrównoważonym zarządzaniu rozwojem przestrzennym gminy. Z uwagi na rolniczy charakter Gminy traktowany w charakterze jej nadrzędnego potencjału, ważne są wszelkie działania mające na celu wsparcie rolników i przedsiębiorców zajmujących się przetwórstwem rolnym. Rozwój rolnictwa powinien wiązać się ze spełnieniem celów środowiskowych - dotyczy zmniejszenia negatywnego wpływu działalności rolnej na ekosystem lokalny (zanieczyszczenia gleb, wód, powietrza, zaburzenia retencji wodnej). Planowane cele i kierunki rozwoju mają za zadanie wzmocnić Gminę i podnieść jej atrakcyjność osadniczą.

Skuteczność analizowana jest pod kątem tego, czy zaproponowane działania zostały prawidłowo dobrane pod względem realizacji celów. Opracowując Strategię Rozwoju Gminy Lubanie na lata 2025-2034 utworzono katalog wskaźników, które zostały przypisane do wyodrębnionych w dokumencie kierunków działania. Ich coroczny monitoring pozwoli na weryfikację i analizę skuteczności oraz pomiar poziomu efektywności realizacji przyjętych założeń. Kolejnym kryterium jest przewidywana efektywność sumy zasobów przeznaczonych na realizację działań. Możliwość efektywnego i skutecznego wdrażania Strategii potwierdzają również wskazane źródła finansowania oraz oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Ostatnim z kryteriów jest spójność zarówno wewnętrzna (między wymiarami, celami i działaniami) jak i spójność zewnętrzna, związana z komplementarnością z dokumentami wyższego rzędu. Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 wykazuje spójność wewnętrzną jak i zewnętrzną. Zaproponowana logika interwencji została przedstawiona z uwzględnieniem trzech wymiarów: społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Wskazanie zakresu interwencji w ramach celów strategicznych pokazuje, że opracowane kierunki nie wykazują sprzeczności pomiędzy sobą, a zaplanowane działania nie powtarzają się ani nie nakładają na siebie. Wykazują one spójność wewnętrzną, są wobec siebie komplementarne i wspólnie odnoszą się do przedstawionej w dokumencie misji i wizji rozwoju Gminy.

Dokument wykazuje spójność i jest komplementarny z zapisami wyższego rzędu, w szczególności ze *Strategią Terytorialną Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka*, *Strategią rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie* oraz

ze *Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*. Spójność z ww. dokumentami dotyczy zarówno uwarunkowań, celów strategicznych, jak i - niejednokrotnie - konkretnych interwencji.

Podsumowując, można stwierdzić, że Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 została przygotowana poprawnie, właściwie definiując politykę rozwoju Gminy w perspektywie 2034 roku. Przedstawiona logika interwencji jest efektem partycypacji różnych grup interesariuszy i znajduje odzwierciedlenie w zidentyfikowanych na etapie diagnostycznym problemach, potrzebach mieszkańców oraz potencjałach i wyzwaniach, z którymi Gmina będzie musiała się zmierzyć w najbliższych latach.

Spis tabel i grafik

<i>Tabela 1 Komplementarność Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 ze Strategią rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie</i>	<i>13</i>
<i>Tabela 2 Lista projektów Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 3 Wskaźniki monitoringu</i>	<i>55</i>
<i>Tabela 4 Podział odpowiedzialności w procesie wdrażania strategii</i>	<i>57</i>
<i>Tabela 5 Wydatki majątkowe Gminy Lubanie w latach 2020-2022</i>	<i>61</i>
<i>Tabela 6 Zestawienie obligatoryjnych elementów strategii rozwoju</i>	<i>62</i>
<i>Grafika 1 OSI Miejskie Obszary Funkcjonalne</i>	<i>12</i>
<i>Grafika 2 OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą.....</i>	<i>17</i>
<i>Grafika 3 OSI województwa kujawsko-pomorskiego.....</i>	<i>18</i>
<i>Grafika 4 Położenie Gminy Lubanie.....</i>	<i>20</i>
<i>Grafika 5 Obręby ewidencyjne Gminy Lubanie.....</i>	<i>21</i>
<i>Grafika 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....</i>	<i>45</i>
<i>Grafika 7 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej</i>	<i>54</i>

Załącznik nr 1 Diagnoza strategiczna